

Upravišlvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 6. — Telefon št. 5122, 5123,
5124, 5125, 5126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.
Iščunji pri post. ček zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 6. Telefon
5122, 5123, 5124, 5125, 5126 Maribor
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Jetiki boj!

Danes se sestane v Ljubljani prvi ju-
goslovanski protituberkulozni kongres.
Organizirana borba proti jetiki, tej naj-
bolj razširjeni, v pravem pomenu besede
ljudski boleznici se v naši državi nada-
ljuje s tako vmešanostjo in s tako obsežno
udeležbo zdravniških in laičkih krogov,
da nam prvi skupni kongres vseh proti-
tuberkuloznih organizacij in ustanov
vzbuja najboljše nade v nove in nove
zmage nad zahrbtno sovražnico ljudskega
zdravja. Zaradi tega iskreno po-
zdravljamo v Ljubljani zbrane bojevnice
zoper zlo, ki razjeda žal tudi naš na-
rod že pri koreninah.

Odvč bi bilo poudarjati socialni in
nacionalni pomen organiziranega boja zo-
per tuberkulozo, ki je — kakor vsi vemo
— izrazito socialna bolezen, daleč pre-
segajoča posameznika in njegovo usodo.
Borba zoper tuberkulozo, ki jo vodijo
zdravniki s sodelovanjem laičkih krogov
in s podporo državnih in samoupravnih
oblasti, nam najzazorneje kaže pomen
socialne medicine. Zdravje posameznika
je v tem primeru že zdavnaj prenehalo
biti zadeva, ki se tiče samo njega, nje-
gove rodbine in njegovega zdravstva: za
tuberkulozo bolni človek je hoč — no-
češ bolnik, ki se tiče vse družbe. Tak
bolnik povečuje nevarnost, ki preti zdra-
vim. In zaradi velikega števila enako
bolnih ljudi pomeni vsak tuberkulozni
človek zmanjšanje narodove delovne
kapacitete — kar je še huje, —
zmanjšanje narodove življenjske sile.
Čim bolj narašča število tuberkuloznih,
tem bolj se zmanjšujeta telesna duhov-
nost in materialna, s tem pa tudi duhov-
no-kulturna zmogljivost naroda. To je
dejstvo, ki ga pri takih, v mase sega-
jočih boleznih ne moremo nikdar dovolj
naglasiti.

Naeelno je potemtakem jasno kakor
na dlani, da so v borbi zoper tuberku-
lozo angažirani najbolj življenjski intere-
si naroda, namreč interesi njegove fi-
zične rasti in odpornosti in celo njegovega
obstoja. V sedanjem času, ko so
si gesla sodobne evgenike pridobila iz-
redno popularnost, bi se utegnili ponovi-
ti očitki, ki so se oglašali zoper social-
no medicino v devetnajstem stoletju, češ,
da se z javno borbo zoper bolezni pre-
prečuje prirodni izbor in družba pove-
čuje s poedinci, ki nimajo vseh naravnih
pogojev za življenjski boj. Taki ugo-
vori bi utegnili najti pozo na ušesa zlasti
v naših dneh, ko ni več nobena skrivnost
strokovnjakov, marveč je že kar noto-
rično dejstvo, da je ljudi preveč, osobito
glede na to, da v tehničnem delovnem
procesu odriavajo stroji vedno več dela-
vskih rok. Zoper tako pojmovanje, ki se
res že javno oglašja k besedi, moramo od-
ločno nastopiti baš pri tuberkulozi. Je-
tika je bolezen, ki se lahko vgnezditi tudi
v naravno najbolj zdravih, za življenjski
boj popolnoma usposobljenih orga-
nizmih; ona slabi ali ugonobi tudi kre-
pke ljudi. Jetika je pokončala izredno
število posebno nadarjenih mladeničev.
Odprimo samo življenjepis naših pesni-
kov, slikarjev, glasbenikov, znanstvenikov:
koliko jih je v krutem znamenju
»tbe« zgodaj zapustilo svet!

Jetika je bolezen vseh slojev, zlasti pa
socialno šibkih. Jetika ni samo bolezen
delavstva, marveč tudi bolezen intelek-
tualcev in kmetov. Na nedavnem zborovanju
zasebnih nameščencev v Beogradu
je bilo ugotovljeno, da je več kot po-
lovica organiziranih članov tuberkuloz-
na. Težke so številke, ki jih navajajo
poznavalci razmer o razširjenosti tuber-
kuloze med kmečkimi narodom v Bosni
in Hercegovini, v Crni gori in v drugih
pokrajinah naše domovine. Stalno pada-
nje življenjskega standarda, čedalje
slabša prehrana najširših množic, slabe
stanovanjske razmere v mestih in na va-
si, nazadujoča zaposlitev delavstva, vse
to, kar potiska ves naš narod kot go-
spodarska kriza v vedno večje obubo-
zanje — vse to je močnega usluga tuber-
kulozi. Zaradi tega je v teh časih po-
trebna še večja mobilizacija zoper pro-
stulo sovražnico ljudskega zdravja. Ne
gre za zaščito šibkih individuij: gre za
samoohranbo vsega naroda zoper zlo, ki
utegne jutri potrkati tudi na tista vrata,
katera so mu danes še zaklenjena s
čvrstim zdravjem!

Spričo nad vse očitne, tako rekoč oti-
pljive sovsnosti tuberkuloze kot socialne-
ga pojava s socialnim stanjem množic,
s prehranjevalnim in stanovanjskim pro-
blemom itd., bo treba tudi pri protitu-
berkulozni akciji posvečati vso pozor-
nost izboljšanju socialnega položaja de-
lavstva, intelektualcev in kmetov. Država
in družba morata v lastnem interesu kar
moči zavirati obubožanje naroda, pospe-
ševati zdravstveno politiko in povzdigo
prehranjevalnega in stanovanjskega ni-
voja. Skratka: ne smemo opuščati zdra-
ve in smotne, vsaki demagogiji oddalje-
ne, vendar pa aktivne socialne politike,
ki je preventivno neizmerno koristna.
Brez take v globino in širino ljudskega
življenja segajoče splošne javne skrbi
bodo vsi napor protituberkuloznih bo-
jevnikov za asanacijo naroda omejeni le
na posamezne, k večjemu lokalne uspe-
he, kakor smo jih doslej zaznavovali
haš v slovenskem delu države, uspehe, ki
jih večja brezposelnost in druga zla

POLJSKO-RUMUNSKO ZAVEZNIŠTVO

Poljski zunanji minister Beck in rumunski zunanji minister Titulescu o pomenu in poslanstvu zavezništva med Poljsko in Rumunijo

Bukarešta, 10. maja AA. Na banketu,
ki ga je snočil priredil na čast poljske-
mu zunanjemu ministru Becku, je zu-
nanji minister Titulescu najprej iz-
razil zadovoljstvo rumunske vlade in
rumunskega naroda, da je prisel mi-
nister Beck v rumunsko prestolnico
ravno na rumunski državni praznik,
nato pa je izjavil:

»Minister Beck je s svojim organi-
zacijskim genijem zadivil svet. Poljska
je dokazala, da je vredna svojega ve-
likega mednarodnega poslanstva v Ev-
ropi. Pri tem velikem delu sta si Poljska
in Rumunija podali roko. Poljsko
in Rumunijo je v preteklosti preganjala
krivična zgodovina, toda poljski in ru-
munski narod sedaj ne bosta več do-

vočila, da bi se ta temna zgodovina po-
novila. Prav tako se Poljska in Ru-
munija zavedata, da je državni terito-
riji za posamezno državo to, kar je telo
za dušo in življenje: vir življenja in
dela. Navzlic temu pa rumunski in poljski
narod nikoli ne bosta umaknila ro-
ke tam, kjer gre za skupno delo, za
mednarodno sodelovanje in za pomirje-
nje duhov. Tudi v bodočnosti bosta obe
državi ostali v službi mednarodnega
miru in ne bosta odbili nikogar, ki bi
se jima približal.

Poljsko-rumunsko zveza je danes ele-
ment stabilnosti v mednarodnem živ-
ljenju, in spada kot taka med temelje
močne evropske organizacije. Prepri-
čan sem, da bo naše bodoče sodelova-

nje še pristnejše in koristnejše za sploš-
ne interese in za mir.

Poljski zunanji minister Beck je o-
govoril:

»Srečen sem, da sem prisel v Bu-
karešto na sam veliki rumunski praz-
nik, ker bom mogel na lastne oči vide-
ti, kako silne so rumunske narodne si-
le in kako snložen je vsestranski na-
predek Rumunije.

Zveza med Poljsko in Rumunijo je
trdna in trajna. Ona je logična posledica
življenjskih interesov obeh naro-
dov. Državnikom obeh narodov gre za
hvala, da je preživela vse slabe in do-
bre čase. Poljsko-rumunsko zveza je

tako jasna in preprosta, da je nihče ne
more okrniti.

Gospod minister! Ko ste zadnjič ob-
lekali našo prestolnico, ste se lahko za-
mi priprečali, kako globoko in iskreno
je prijateljstvo poljskega naroda do ru-
munskega naroda. Hkrati pa smo se di-
vili tudi vaši osebi, ki tako primerno
zastopate svojo zemljo, občudovali smo
vaše velike izkušnje, dalekosežnost va-
ših pogledov, kar vam je rodilo toliko
no občudovanje in spoštovanje po vsej
Evropi.

Prepričan sem, da se bodo naši med-
sebojni stiki razvijali tudi v bodoče v
korist obeh držav, v isti smeri miro-
ljubnega dela, ki nam edino more dati
blagostanje in omogočiti splošni napre-
dek. Pri tem pa je treba upoštevati tudi
sodelovanje na gospodarskem polju.
Vzajemni obiski bodo med drugim ro-
dili tudi to dobro, da se bosta oba na-
roda čim dalje bolj zblíževala in da bo-
sta krepila svojo solidarnost in lastnem
in v mednarodnem interesu.

Bombni atentati v Avstriji

Ponovne eksplozije bomb na Dunaju — Preprečen atentat na dr. Dollfussa in Starhemberga — Poškodovanje solnograške železniške proge

Dunaj, 10. maja d. Snoči okoli 6. je
eksplozirala v stranišču poleg Filadelfijskega
mosta v 12. okraju za nekim re-
klamnim napisom skrila bomba. Pri tem
sta bili lažje ranjeni dve osebi. Po 8. zve-
čer je eksplozirala bomba na vrhu neke
gostilne v 19. okraju. Pri tej priliki je bila
ranjena neka ženska. Zaradi teh dveh
eksplozij so aretirali 10 ljudi.

V Solnogradu je bilo danes veliko zho-
rovanje patriotske fronte, na katerem
sta bila kancelar dr. Dollfuss in polkan-
celar Starhemberga glavna govornika. Zho-
rovanja se je udeležilo okoli 30.000 kme-
se Solnograškega. Kancelar dr. Dollfuss
je govoril tudi o narodnosocialistični agi-
taciji ter je sporočil, da so narodni so-
cialisti skušali preprečiti zborovanje. Ob-
lasti so večeraj odkrile in zaplenile velike
zaloge ekrazita, ki so jih pripravili za
bombne atentate. Poškodovane so bile
tudi železniške proge. Dr. Dollfuss in Star-
hemberg sta prišla v Solnograd v le-

tailu, s katerim sta se tudi vrnila. Na le-
tališču je bil skrit pekleniški stroj s 55
amonijskim patronami ter uro, vendar pa
so ga še pred prihodom dr. Dollfussa in
Starhemberga našli ter ga uničili. Kakor
se domnava, je solnograška policija večeraj
aretirala večje število narodno-socialistič-
nih agitatorjev iz Nemčije, ki so brez
potnih listov prišli v Solnograd, da bi mo-
tili današnje zborovanje. Ze snoči je eks-
plozirala deset petard. Polkusevntih je bi-
lo tudi več napadov na železniško progo
Bischofshofen-Solnograd, ki je bila nekaj
časa zaprta. Neznani storilci so prerezali
tudi telefonski kabel, ki pa je bil kmalu
zopet popravljen. Aretiranih je bilo več
oseb.

Na Dunaju je bilo na Heidenplatzu zho-
rovanje patriotskih občanov, na katerem
je govoril trgovski minister dr. Stok-
king. Tudi tukaj je eksploziralo nekaj
narodnosocialističnih petard, ki pa niso
napravile nobene škode.

Dollfusove obljube v teoriji in praksi

Štiri velike slovenske pevske prireditve na Koroškem prepovedane v zadnjem hipu

Celovec, 10. maja n. Dogodki na Koro-
škem dan za dnem jasneje kažejo, da
stopa avstrofašizem po potih svojega la-
škega vzornika in da hoče heimwehrske
režim v Celovcu uničiti še zadnje ostank-
ke kulturne življenja koroških Sloven-
cev — njih društva in pevske zbornice. Ze
tani je deželna vlada zabranila nastop
slovenskih zborov pri »Mostniku« ob Dra-
vi, kar je izzvalo tu in onostran Kara-
vank veliko ogorčenje, vendar je bilo to
malenkost v primeri z najnovejšim udar-
cem nemških šovinistov pri deželni vladi.

Te dni so bili napovedani večji pevski
koncerti koroških slovenskih zborov, in
sicer za 10. t. m. v St. Rupertu in Smihel-
ju, 12. t. m. v St. Jakobu in 13. t. m. v
Borovljah, na katerih je imel nastopiti
kot gost tudi oktet »Ljubljanskega Zvo-
na«, ki je žel lani med koroškimi Slo-
venci prave triumfe. Vse je bilo že pri-
pravljeno, ljubljanski pevci tik pred odho-
dom, ko je prišla iz Celovca vest, da
so vsi koncerti od deželne vlade in va-
nostnega komisarja polkovnika Bargerja
prepovedani. Kot razlog se navajajo raz-
drapane politične razmere na južnem Ko-
roškem.

Ali je to izpolnitev tistih obljub o ova-
nju narodne samobitnosti in kulture na-
rodnih manjšin, ki se avstrijskim mogot-
cem kar cede iz ust, kadar snubijo narode
manjšine. Kaj more 8 pevcev iz Jugo-
slavije, o katerih vsekoli taktnem nasto-
pu so se avstrijske oblasti že lani lahko
prepričale, ogroziti interese Avstrije? Po-
litične razmere v Avstriji res niso ideal-
ne, toda kaj se tiče koroških Slovencev,
ako se Nemci med seboj koljejo in ustvar-
jajo »razdrapano« politično razmere? Slo-
venska manjšina temu gotovo ni kriva,
vaj je dobila za svojo lojalnost in dra-
votvornost še nedavno priznanje na naj-
višjem mestu. Zato bo treba vzrok te pre-
povedi, ki predstavlja ne le udarec za naš
živelj v Korotanu, ampak tudi afront
proti Jugoslaviji, iskati drugje. Celovski mo-
gotci so se pač balli, da se ne bi letos v

še potencirani meri ponovno dvignili val
navdušenja za našo pesem in naš jezik, ki
je lani prevzel množice koroških Sloven-
cev o priliki turnee »Ljubljanskega Zvo-
na«. Zbali so se, da ne bi naš živelj
v Rožu in v Podljuj preglašeno zaklinal
vsemu svetu, kateremu »kulturnemu kro-
gu pripada, in da slovenstvo kljub vsem
judskim »štetjem« še davno ni likvidi-
rano.

Francoska nacionalna fronti

Pariz, 10. maja. g. Pogajanja med udru-
ženjem patriotskih mladinskih zvez in stranko
francoske solidarnosti, ki jo je ustano-
vil industrijec parfumov Coty, so zaklju-
čena. Podpisani je bil dogovor o spojitvi
obeh organizacij v svrhu združitve vseh
nacionalnih sil Francije proti rdeči fronti.
Organ nove nacionalne fronte bo Cotyjev
list »L'Ami de Peuple«.

Rimski gospodarski dogovor

Budimpešta, 10. maja. g. Italijansko-av-
strijsko-madžarska gospodarska politična
pogajanja so zaključena in je bila pogoda-
ba tudi že podpisana v Rimu. Podrobnosti
doslej še niso znane. V vladnih krogih za-
gotavljajo, da določbe pogodbe sicer niso
izpolnile pretranih nad, vendar pa odgo-
varjajo resnim kalkulacijam. Za Madžar-
sko je zlasti važno vprašanje prometa z ži-
tom. V tem pogledu je dosežena cena, ki
bo odgovarjala zahtevam madžarskih polje-
delcev. Obenem poudarjajo, da je bila ta
naklonjenost Italije odnosno Avstrije za
odkup madžarske pšenice dosežena le z go-
tovimi žrtvami, ki jih bo morala v bodoče
prevzeti madžarska industrija.

vala ali zanemarjala. A tudi pri nas bo
potrebno poleg splošne akcije še kakšno
specialno izboljšanje. Tako bi zlasti po-
trebovali več ljudskih, cenovnih zdravi-
lišč za tuberkulozo v prvem stadiju. Ze
sedaj skušajo protituberkulozni dispan-
zerji, čijih mreža naj bi se razširila, vzga-
jati na pljučih obolele za pravilni način
življenja in zdravljenja, še več bi lahko
dosegla ljudska zdravilišča. Načrtov ne
bo malo, treba bo tudi najti sredstev!

V tem duhu in s polnim priznanjem
vsem, ki so doslej zastavljali svoje naj-
boljše sile za organizirano borbo zoper
tuberkulozo, želimo prvemu jugoslovans-
skemu protituberkuloznemu kongresu
kar največ stvarnih uspehov!

Akcija za zblížanje Francije in Italije

Napoved skorajšnjega pričetka diplomatskih pogajanj med Francijo in Italijo — Francija ne bo nikdar priznala zakonitosti nemškega oboroževanja

Pariz, 10. maja. d. Predsednik zunanj-
političnega odbora senata Henry Berenger
je večeraj poročal Barthouju o svojem raz-
govoru z Mussolinijem, predvsem pa o na-
črtu, po katerem naj bi se razna franco-
sko-italijanska vprašanja urenila v okviru
prijateljske pogodbe, kakor tudi o možno-
sti neposrednega sporazuma med obema
državama glede razorožitvenega vprašanja.
Kot uspeh Berengerjevega obiska v Rimu
napovedujejo skorajšnji pričetek diplo-
matskih pogajanj med Francijo in Italijo,
v katerih naj bi se ustvarila podlaga za pri-
jateljsko pogodbo, ki je v načelih že ja-
na. Rok za potovanje Barthouja v Italijo
še ni določen, vendar pa obstoja mnenje,
da se bo sestal z Mussolinijem v drugi po-
lovi junija. Poleg Berengerja je Barthou
sprejel večeraj tudi italijanskega poslanika.

Po svojem razgovoru z Berengerjem te
zunanji minister Barthou poročal v zuna-
nje-političnem odboru poslanske zbornice
o svojem potovanju v Varšavo in Prago,
o razorožitvenem in posarskem vpraša-

nju. Izčrpan je obrazložil odnosaže Fran-
cije s Poljsko in Češkoslovaško, kakor tudi
razmerje teh dveh držav z Nemčijo in Ita-
lijo. Največji del svojega govora je posve-
til razorožitvenemu vprašanju. Pri tem je
poudaril, da vztraja Francija slej ko prej
na stališču, ki ga je zavzela v svoji noči
od 17. aprila. Francija v nobenem primeru
ne bo priznala zakonitosti nemškega oro-
boževanja. Za sedaj smatra kot najbolj
primerno, da počaka na nadaljnji razvoj
dogodkov, predvsem pa hoče priti na jas-
no glede bodočega stališa Anglije.

Pismu predsednika posarske vladne ko-
misije Knoxa tajništvu Društva narodov, v
katerem govori o nevarnostih prevrata v
Posarju, Barthou ne pripisuje prevelike
važnosti, obenem pa je namignil, da je za
preložitvev plebiscitnega roka, ker še vedno
ni rešeno vprašanje, katera država ali ka-
tera mednarodna sila naj bi jamčila za vo-
lilno svobodo. Končno je sporočil, da bo v
nedeljo odpotoval v Zenevo.

Göbbelsove izjave našim novinarjem

Po obisku vseh večjih krajev v Nemčiji so se naši novinarji vrnili v Berlin, kjer jih je sprejel minister Göbbels

Hamburg, 10. maja AA. Večeraj dopoldne
so si jugoslovanski novinarji ogledali pri-
stanišče v Hamburgu, nato pa so odšli v
tropski zavod, kjer jim je upravnik zavoda
razkazal notranje ureditve. Po končanem
ogledu je imel upravnik, ki je svoj čas bi-
val tudi v Jugoslaviji in v Skopju sode-
loval pri organizaciji tamošnjega tropske-
ga zavoda, predavanje o malariji. V svoji
izjavi naj bi se dotaknil tudi tropske
malarije, ki se pojavlja tudi v Jugoslaviji.
Svoja izjavanja je pojasnil tudi s skopi-
tičnimi slikami.

Ob 13. 30 v mestni palači priredili ju-
goslovenskim novinarjem kosilo. Oostje so
se odpravili iz Hamburga z »Letečim Ham-
buržanom«, ki spada med najhitreje brze
vialke v Evropi. zopet v Berlin.

Sprejem v propagandnem ministrstvu

Berlin, 10. maja. AA. Jugoslovanski novi-
narji so se večeraj popoldne vrnili v Berlin.
S postaje so se odpravili takoj v ministrstvo
za narodno propagando, kjer jih je sprejel
minister tega resora dr. Goebbels, ki jih je
prijetno pozdravil in izrazil svoje zadovolj-
stvo, ker more stopiti v stike z uglednimi
predstavniki jugoslovanske javnosti. V svo-
jem nadaljnjem govoru je izjavil, da pome-
ni narodni socializem resen poizkus prema-
gati sedanjo krizo. Če le dosele ta poizkus
naletel v inozemstvu na nerazumevanje, pri-
haja to oddod, ker ostrini krize odgovarja
podobna ostrina sredstev. Ko je narodni so-
cializem prevzel oblast, je bil s svojimi na-
sprinki enako močan. Vprašanje je bilo
le, kdo bo zmagal, komunizem ali narodni
socializem. Nemčija je bila zadnja obramba
proti komunizmu. Če bi bil zmagal v Nem-
čiji, bi se ne bil več nikjer ustavil. Vsaka
revolucija pa ima, je nadaljeval dr. Goebbels,
posledice, ki ei jih nihče ne želi. Kaj rai
odklonimo svetlobo zato, ker meče tudi
senco? Pravi interese, ki me oceniti po-
sledice nemške revolucije — nemški narod
— je zadovoljen. Pri drugih revolucijah so
nadale glave. Mi smo svoje zaprli v koncen-
tracijske taborišča, kjer smo jih vzgajali za
koristne članove slovske družbe. Če se pri
vseh to ni posrečilo, ni krivda narodnega
socializma. Te socialne elemente je n-
ški narod izločil iz svoje srede. Nihče si ne
dela iluzij o kulturnih, gospodarskih, fi-
nančnih, notranje-političnih in zlasti o zuna-
nje-političnih težkočah, toda polni smo do-
bre volje, da jih bomo obvladali. Pri tem
nam gredo na roko posebno tri okoliščini:

1. ker lahko delamo neovirano, brez vsa-
kega strankarskega vpliva, tako, kakor
smatramo za dobro; 2. ker moremo pri svo-
jem delu računati na sodelovanje vsega na-
roda, ki ne prikačuje prekrizanih rok vsa-
ga samo od vlade; 3. ker smo še prav mladi,
tako da imamo dovolj časa, opraviti svo-
je naloge.

V nadaljnjem nevezanem razgovoru s ju-
goslovenskim novinarjem so je minister dr.
Goebbels zanimal za njihovo doživetje pri
nemčiji. Izrazil je upanje, da bo še imel
prilike, srečati se s predstavniki ju-
goslovanske tiske.

Slovo v Berlinu

Berlin, 10. maja AA. Razkošni prostori
berlinskega »Union kluba« so bili snoči pri-
zorišče svečanega poslovnega banketa v
čast jugoslovenskim novinarjem. Večerji je
predsedoval predsednik kluba vojvoda
Meklenburški. Udeležili so se je tudi mnogi
odličniki, tako jugoslovenski poslanik v
Berlinu Živojin Balugđić, grometni mi-
nister Elz-Ruebenach, admiral Gladisch, ju-
goslovenski generalni konzul v Düsseldorfu
dr. Pantič, svetnik jugoslovanskega po-
slaništva Rastić in drugi.

Goste je prvi pozdravil predsednik kluba
vojvoda Meklenburški, ki je poudarjal
med drugimi, da sta se morala nemški in
jugoslovanski narod v svetovni vojni sre-
čati, da bi se sedaj lahko drug drugega
spoštovala in cenila. Na koncu svojega go-
vora je nazdravil Nj. Vel. kralju Aleksan-
dru in jugoslovanskemu narodu. Godba je
nato zaigrala jugoslovensko himno.

V imenu jugoslovenskih novinarjev mu
je odgovoril urednik Sina Francen. Zahva-
lil se je v izbranih besedah za prisrčne
sprejeme, ki so jih bili jugoslovanski no-
vinarji deležni po vsej Nemčiji. Medsebojno
spoštovanje in sodelovanje bo gotovo
rodilo dobre sadove in omogočilo prijateljske
stike tudi med Nemčijo in Jugo-
slavijo. Svoj govor je končal z zdravico
predsedniku nemške države, državnemu
kancelarju in nemškemu narodu.

Povratek v Beograd

Danes so priredili jugoslovanski novi-
narji v okolici Berlina tovariško kosilo v
čast posadke letala »Feldmarschal von Hin-
denburg« in spremljevalcev po Nemčiji.

Jutri ob 7. jutraj zapuste s tem leta-
lom nemško prestolnico in se bodo vrnili
v Beograd med 13. in 14. uro.

Madžari so hudo razočarani nad Rimom

Prilaskovali so od Italije gospodarske odrešitve, doživeli pa so zvišane carine za svoj izvoz

Bratislava, 9. maja. Sredi meseca maja poteče rok, ko bi morali biti po prvotnem načrtu izgotovljeni vsi gospodarski dogovori med Italijo in Madžarsko. Pot, ki sta jo podvezla Gombos in Kanya marca meseca v Rimu in tamonja »uspešno« potekajoča pogajanja so budimpeštanske politike napolnila s optimizmom in vesoljno madžarsko je zmagoslavno proglašalo, da je Mail antantni stvarjena v Podunavju gospodarska protutež, ki bo Madžare osvobodila zemljepisne neujnosti, da je njihov gospodarski interes samo v lepi slogi z drugimi podunavskimi sosedmi. Posebno po povratku obel svojih državnikov iz Rima so se madžarski zibali v rožnatih sanjah brezskrbne bodočnosti. Gombos in Kanya skoraj da nista dala nikakršnega povoda za tako zmagoslavno občutke, toda njuno redkobesednost so doma tolmachi kot izločnost dobrih državnikov in diplomatov, ki ne smejo na dan z besedo, dokler stvar še ni gotova do zadnje točke. Časa za zidanje zlatih gradov v oblake bi bili imeli Madžari prav za prav do 15. maja, toda medtem so različne vesti iz Rima temeljito ohladile navdušenje nad uspehom rimskega romanja obeh madžarskih veljav. Gospodarskim krogom se je zdel rok do srede maja sicer nekoliko dolg, vendar so se pridružili splošnem precejšanju rimskega sestanka, kajti tudi njim je politika prva stvar in gospodarska zveza Italija-Avstrija-Madžarska je bila v prvi vrsti politična poteza proti Mail antanti. Kakor je, da je rimske sestanke odpravil vse ovire, ki stoje na poti italijansko-madžarski ekspanziji v Podunavju. Teza, da je Mala antanta osnovna celica za gospodarsko in politično pomirjenje Podunavja, teza, ki jo Madžari ne marajo priznati za nobeno ceno, bi bila s tem ovirana.

Zaradi tega je bila razumljiva nervoznost Madžarov, ko se je usodni dan vse bolj in bolj približeval, ne da bi ona »uspešna« pogajanja rodila kakšne vidne sadove. Ravno nasprotno se iz Rima pronicale vesti o nepričakovanih težkočah in ovirah, na katere so naleteli dogovarjalci se delegati in gospodarski strokovnjaki. Avtemični poročili pa javnost ni doživljala in tako je še vedno obstajala nada, da bo vendarle dosežen vse zadovoljujoč sporazum. To nado pa je v znanosti meri omajala kratka vest v italijanskem listu, da se v Rimu ne bo sklenilo nič dokončnega, marveč se bodo pogajanja nadaljevala v Budimpešti ali na Dunaju. Take novice so morale roditi splošno prepričanje, da se rimske dogovori niso ganili s mesta in niso dosegli onega stadija, da bi bilo mogoče pričakovati za 15. maj popolnega sporazuma, ki bi madžarskemu gospodarstvu odprl vrata do tako zaželjenega izvoza v Italijo. Bilo je očividno, da se ne da dopraviti s pota v kratkem času, dvomljivo pa so začeli govoriti celo o neodstranljivih težkočah.

Zvišanje italijanskih carin za živino in perutnino je silno neprijetno seveda tudi vlad, kajti ona ni storila ničesar, da obdrži sijajne nade na rimski sporazum v pravih mejah, marveč je posredno celo pospeševala razmah domišljije. Neugoden potek rimskih pogajanj bi znal zelo oslabiniti položaj vlade, ker si je prebivalstvo obetalo od nje najučinkovitejše pomoči in je Gombos napovedoval temeljit preobrat v gospodarstvu po 15. maju. Prebivalstvo se je zaneslo na njegovo obetanje in je sedaj kar obupano v svojem razočaranju. Rimski sporazum je bil njegova edina nada in še ta se bo, kakor kažejo razni znaki, najbrž razblinila v nič.

Obrtniški parlament

Na konferenci zastopnikov vseh obrtniških zbornic v Skoplju so bili sprejeti važni sklepi za zaščito obrtništva — Prihodnja konferenca bo v Ljubljani

Beograd, 10. maja p. V Skoplju je bila v Prosveitem domu konferenca zastopnikov vseh obrtniških zbornic v naši državi. Na dnevnem redu je bila vrsta vprašanj, ki interesirajo naše obrtnike. Konferenco vodi predsednik skopeljske zbornice g. Čukić.

Po pozdravnih govorih je tajnik novosadske zbornice Stanić poročal o pobujanju šušmarstva, o čemer se je razvila živahna razprava, v katero je posegel tudi tajnik ljubljanske Zbornice za TOI dr. Pretnar. Kakor je pokazala razprava, se je šušmarstvo zaradi težkega gospodarskega položaja razširilo po vseh krajih države, zaradi česar močno ogroža položaj naših obrtnikov.

Tajnik beogradske obrtniške zbornice dr. Mišić je referiral o kartelih, njihovem vplivu na naše gospodarstvo in o potrebi, da se odpravijo. Dr. Pretnar je v razpravi zavzel stališče proti nekaterim Mišićevim navedbam, v obsežni debati pa so posamezni govorniki, zlasti naglašali veliko škodo, ki jo povzročajo karteli obrtnikom in malim trgovcem.

Pred popoldanskim nadaljevanjem konference so imeli tajniki zbornic kratko sejo, na kateri so revidirali načrt zakona za pobijanje šušmarstva.

Popoldne se je nadaljevala razprava o kartelih in je bila sprejeta tozadevna resolucija.

Poročilo o stanju obrtniških delov je podal tajnik splitske zbornice. V razpravi so ugotovili, da je bil obrtniški stan zaradi zakonov o zaščiti kmetov in denarnih zavodov zelo oškodovan. V vsakem primeru bi bilo treba s sličnimi ukrepi podpreti tudi naše obrtnike in jim omogočiti, da se rešijo svojih dolgov. Tajnik zagrebške zbornice dr. Butorac in zastopniki banja-luške in sarajevske zbornice so predložili konkreten predlog o zakonski zaščiti obrtnikov. V debati se je oglasil k besedi tudi ljubljanski delegat g. Ivan Rebec.

Tajnik beogradske zbornice g. Marković je poročal o reviziji delavske zakonodaje. Njegov referat je bil po dolgi debati sprejet. Sprejeta je bila tudi resolucija, ki poziva vlado, naj zaradi današnjih socialnih razmer in gospodarske krize nemudoma izvede prepotrebne reforme.

Vprašanje novelizacije obrtnega zakona je bilo odgodeno do prihodnje konference.

Tajnik zagrebške zbornice dr. Butorac je poročal o skupnem davku na poslovni promet. Resolucija, ki je bila sprejeta po razpravi, zahteva, naj se obrtnikom olajša plačevanje skupnega davka na poslovni

Medtem ko so v Rimu tekla pogajanja in so madžarski gospodarski krogi videli v duhu, kako se nepregledni vlaki njihovega blaga premikajo proti Italiji, brz ko bi napočil zaželeni 15. maj, je rimska vlada izdala odredbo, ki ni prav nič v skladu s tekočimi pogajanj. Madžari izvažajo v Italijo kot agrarna zemlja predvsem kmetijske pridelke, pretežno pa žito vseh vrst, živino in perutnino. Italija je lani uvozila skoro 14 milijonov metričnih stotov pšenice in je pri tej količini upoštevala Madžarsko samo s 2,4% celokupnega svojega uvoza pšenice, da bi imela Madžarska celih 7 milijonov metričnih stotov previsa na pšenici. Iz teh številk se mirno duše lahko zaključuje, da v Rimu svojega prijateljstva do Madžarske v gospodarskem pogledu niso bogve kako upoštevali. Madžari so imeli dobiček od Italije samo pri izvozu živine, ker je na italijanskem uvozu tega blaga sodelovala Madžarska v odlični meri. Skoro cela trajna uvožena količina živine odnosa na madžarski izvoz. Razumljivo je, da so madžarski gospodari pričakovali, da jim bodo rimske pogajanja prinesla še večje ugodnosti.

Zato pa je nemilo zadela to veselo razpoloženje kratka vest iz Rima, da je italijanska vlada znatno povišala svoje carine za uvoz živine in da to povišanje pri perutnini znaša kar 35 odst. Vsako posredovanje madžarske vlade je ostalo brez uspeha in s težkim srcem je morala budimpeštanska vlada naposled le obvestiti javnost o novem ukrepu iz Rima, ker je povišanje stopilo v veljavo že 1. maja. Lahko si je misliti, kako strahovito poparjenost je zavladala zlasti v madžarskih kmetijskih krogih. Državna kmetijska zveza je takoj sklicala zborovanje in predsednik zveze, narodni poslanec Mutschenbacher — čisto kven Madžar! — je ostro napadel vlado, ki je znižala madžarsko gospodarstvo v tako prelestne sanje. Dejal je tudi, da politično prijateljstvo ne more delati čudežev na gospodarskem polju, in s tem dovolj ocenil vrednost politike, ki je daljavi išče tega, kar ima v neposredni sosesčini. Zato je govoril zahteval od vlade realne politike, češ da gospodarstvo ne more pričakovati čudežev in da svoje rešitve ne pričakuje niti od rimskih čudežev.

Zvišanje italijanskih carin za živino in perutnino je silno neprijetno seveda tudi vlad, kajti ona ni storila ničesar, da obdrži sijajne nade na rimski sporazum v pravih mejah, marveč je posredno celo pospeševala razmah domišljije. Neugoden potek rimskih pogajanj bi znal zelo oslabiniti položaj vlade, ker si je prebivalstvo obetalo od nje najučinkovitejše pomoči in je Gombos napovedoval temeljit preobrat v gospodarstvu po 15. maju. Prebivalstvo se je zaneslo na njegovo obetanje in je sedaj kar obupano v svojem razočaranju. Rimski sporazum je bil njegova edina nada in še ta se bo, kakor kažejo razni znaki, najbrž razblinila v nič.

Naši kraji in ljudje

Protituberkulozna razstava slovesno otvorjena

Dostojen uvod v jugoslovanski protituberkulozni kongres

Ljubljana, 10. maja. Prva protituberkulozna razstava, ki jo je priredil državni Higijenski zavod o priliki prvega jugoslovanskega protituberkuloznega kongresa in o katere organizaciji smo prinesli že izčrpano poročilo, je bila na današnji praznik dopolnena slovesno otvorjena. V paviljonu K na velesejmskem prostoru, v katerem je nameščena estetsko in psihološko prav dovršeno aranžirana razstava, se je zbralo lepo število najodličnejšega občinstva, med katerim smo opazili zlasti mnogo zdravnikov in uglednih socialnih delavcev. Poleg drugih gostov so se vabilu prirediteljev odzvali tudi načelnik oddelka za socialno politiko in narodno zdravje pri banski upravi dr. Dolšak z inšpektorjem dr. Mayerjem in dr. Karlinom, komandant divizije divizijski general Cukavac, finančni direktor Valjavec, monsignor dr. Steska, mestni zdravnik dr. Mis kot zastopnik mestne občine in župana in magistratni direktor Jančigaj, upravnik policije Keršovan, predsednik Zdravniške zbornice univ. prof. dr. Košir in predsednik Slovenskega zdravniškega društva dr. Meršol, rektor univeze prof. dr. Slavič, upravnik splošne bolnice dr. Radman, šef Zavoda za zaščito dece in mater dr. Dragaš, podpredsednik OUZD Kravos in podravnatelj dr. Kuheji, tajnik Zbornice za TOI dr. Pless in ravnatelj inž. Lah za Narodno protituberkulozno ligo, dr. Varl za mariborsko ligo in dispanzer in dr. predstavnik raznih stanovskih, nacionalnih in humanitarnih organizacij.

Ob 11. je direktor Higijenskega zavoda dr. Petrič v kratkem nagovoru pozdravil zbrane goste in poudaril, da je razstava, ki je prva te vrste v Ljubljani, namenjena vsemu prebivalstvu, predvsem mladini. Higijenski zavod jo je organiziral ob sodelovanju vseh naših specialnih zdravilišč v Topolšici, na Golniku, v Vurberku, na Klenovniku, OUZD, SUZORA in mestne občine ljubljanske, ki jim gre vsem najlepša zahvala. Posebnega poudarka je vredno delstvo, da je vse razstavljeno gradivo delo domačih rok in podaja nazorno sliko domačih zdravstvenih razmer. Dr. Petrič je razstavo otvoril z željo, da bi kakor celotni protituberkulozni kongres, tudi ona po svojih močeh in v smislu intencij N. Vel. kralja prispevala k obščemu podvigu državne zdravstvene politike. Nato je vso zbrano

družbo povabil na ogled razstavljenega gradiva in je tolmachi oddelek za oddekom. Na koncu je načelnik oddelka za narodno zdravje dr. Dolšak izrekel prirediteljem prav tople čestitke in zahvalo za delo, ki so ga opravili z vso ljubeznijo in skrbjo.

Ko opozarjamo na to razstavo, ki v resnici zasluži vso pozornost občinstva, nai našemu večeršnjemu poročilu dodamo samo še nekaj zanimivih, zgornjih podatkov o splošnem stanju protituberkulozne borbe pri nas, ki je nazorno prikazano v številnih statistikah in grafikoni. V Jugoslaviji umre 50.000 ljudi za jetiko na leto, to se pravi, vsak 6 državljan. V dravski banovini požanje tuberkuloza vsako leto 2 tisoč žrtev, 10.000 oseb pa boluje za odprto tuberkulozo. Koliko storijo druge države v borbi proti tej morilki človeštva in kakšni uspehi se dajo doseči, nam zgornjo predložila tabela, ki primerja Ameriko in Jugoslavijo: medtem ko je pred 20 leti umrlo onkraj Oceana še po 20 oseb na 10.000 prebivalstva za jetiko na leto, jih danes po zaslugi dobro organizirane zdravstvene službe umre samo 7 — pri nas pa še zmerom 23. Posebno zanimivo je, da je do 14. leta okuženih z jetiko 90 odstot. otrok. Srednja življenjska doba znaša v naši banovini 40 let. Če ne bi tuberkuloza imela pri nas tolikšne žetve, bi srednja življenjska doba znašala 50 let, kar pomeni nacionalno in gospodarsko precejšnje bogastvo. Koliko skrivde nosi alkohol, nam kaže posebna statistika, ki navaja, kako velika je umrljivost v onih delavskih strokah, ki so službeno v stalnem stiku z njim, kakor so natakariji, pivarji, žganjarji, gostilniški delavci itd. Kako je borba proti jetiki v zadnjih letih uspešno napredovala, posnemamo iz primerjave, da je od leta 1931. do 1933. padla umrljivost za jetiko pri nas od 26 na 17 pri 10.000 prebivalstva. 70 odstotkov vseh bolnikov z enostransko odprto tbc se lahko izleči, samo če se zdravljenje o pravem času prične. Prav zanimiv je tudi diagram, ki kaže umrljivost za tbc v Ljubljani od leta 1890. do 1933. V teh 43 letih je umrljivost v celoti padla od 90 na 20, umrljivost med ljubljanskimi občani posebej pa je od leta 1917. do 1933. padla od 30 na 12.

Razstava je prav dostojen uvod v protituberkulozni kongres, ki se jutri prične.

Solidarnost nacionalnih železničarjev

Izredni občni zbor podružnice udruženja jugoslovanskih nacionalnih železničarjev v Mariboru

Maribor, 10. maja. Med nacionalnimi stanovskimi organizacijami na severni meji je brez dvoma najmočnejša podružnica udruženja jugoslovanskih železničarjev v Mariboru, ki šteje okroglo 1600 red članov. Težko si je prva leta po prevratu priborila zaupanje železničarjev, ki so bili v pretežni večini v drugih vodah, v zadnjem času pa je že predstavljalja najmočnejši nacionalni tabor in je zato žela priznanje najširše javnosti. Ze nekaj let sem pa se je pojavila v organizaciji atmosfera, ki je do pred kratkim priklopala do vrhuna in je imela za posledico tudi današnji izredni občni zbor, h kateremu se je zbralo nad 1300 članov. Pretežna večina članstva ni bila več zadovoljna z vodstvom organizacije in je zlasti hudo obtoževala predsednika podružnice g. Rudolfa Tumpeja.

Izredni občni zbor je otvoril poslevoedni podpredsednik g. Vokač, ki je pojasnil, da je sklicalo zborovanje članstvo samo, ki želi razčiščenja v organizaciji. Nato je inž. Gruđen, podnačelnik delavnice državnih železnic v daljšem in stvarnem izvaianju orisal krizo, ki je nastala v organizaciji in obsojal nameravano izključitev nekaterih članov iz organizacije, kar je v zadnjem času dvignilo toliko prahu.

Zborovalci so njegovim izvajanjem burno pritrdili. Predsednik delavskega odseka g. Ropret je priznal, da pri volitvah delegatov v podporno društvo ni ravnal pravično ter je izjavil, da je postal po navodilih vodstva. G. Sojer je zahteval takojšnje »klicanje izrednih občnih zborov

železničarske kreditne in nabavljalne zadruge. Med govorom g. Adolfa Ogrizka so padali ves čas ostri medklici na račun bivšega vodstva, zlasti predsednika Tumpeja. Dolfe Volk je naglašal, da se članstvo zaveda svojih pravic in dolžnosti, obsoja pa diktaturo, ki se je vdomačila v organizaciji in nedemokratski način postopanja vodstva. Prav tako so kritikovali poslovanje bivšega odbora vsi nadaljnji govorniki. Francu Velnjeru, ki je skušal zagovarjati in braniti odobrovalo delo, je predsednik na zahtevo zborovalcev odvzel besedo. Poslevoedni podpredsednik g. Vokač je končno predlagal, naj se glede na nastali položaj izvoli nov odbor, ki bo delal pravično in v intencijah organizacije ter se ne bo klanjal niti na levo, niti na desno.

Na željo vseh odsekov je bil z viharim odobravanjem izvoljen nato za novega predsednika postajenačelnik koroškega kolodvora g. Avgust Lukačič, za I. podpredsednika Srečko Verbič, za II. podpredsednika Vinko Jančič, za odbornike pa: Martin Slabe, Ivan Golčar, Josip Kreševič, Adolf Obersnel, Ludvik Povh, Leopold Sušteršič, Ignacij Gomolj, Anton Boltek, Ivan Sluga, Josip Šnurdek, Ivan Šranc, Anton Kristović, Alojzij Pilaj, Josip Vokač, Fran Zore Muraus, Rudolf Sebe, Zmagoslav Srnek. Za predsednika nadzornega odbora je bil izvoljen inž. Hinterlechner, za člana Kenič, Kitak in Kline.

Novi predsednik g. Lukačič je star borec za železničarske pravice in znan nacionalni delavec, v katerega imajo železničarji popolno zaupanje.

Akademija podmladke Rdečega križa

Ljubljana, 10. maja. Na vzpodbudo g. direktorja I. deške meščanske šole g. Hočevarja je ondnoti podmladek Rdečega križa priredil snovi ob 20. v Delavski zbornici zelo lepo uspešno akademijo. Zelo lepo uspešno zaradi tega, ker so se vsi učenci resno potrudili, dali pač vse, kar zmorejo v tem času pred zaključkom šole. Poleg celotnega učiteljskega zbora so bili navzočini prosvetni inspektor g. Rhochnik, direktor šole g. Hočevar, direktor akademskega kolegija g. prof. J. Reber, inspektor g. Gaberšek in drugi. Obisk je bil zadovoljiv. Dvorano je pretežno napolnila mlada mladina s starši, ki so z veliko pozornostjo sledili nastopu mladih izvajalcev.

Večer je otvoril učence višjega razreda z odlomkom iz Aškerčevega »Zlatoroga« (Slavospev solnce). Za njim je nastopil deški pevski zbor s Pregljevo: »Oj lepo je res na deželici in z Mokranjčevim« Pregljevim: »Sopkom srbskih narodnih pesmi«. Tretjo točko je izpolnil telovadni nastop učencev IV. razreda, nato je pa deški zbor zapel spet troje pesmi in sicer: Pregljevo »Ej vrgel je toz. Adamčič« »Tam gor za našo vasjo« in Pregljevo »Gor že lezero«. — Večer je bil zaključen s prizorom iz drugega dejanja Jurčičevega »De

setega brata« po Govekarjevi dramatizaciji. Igrali so učenci IV. razreda. Ta prizor je vzbudil med mladino prav tako kakor pri odraslih nemalo kpihote. Zakaj ves prizor se vrši v krčmi. Pije se na vse pretege, da je tega ali onega treba vreči na cesto. Najboljši je bil Krjavelj Le škoda, da v dolenskem narečju ni mogel biti enoten.

Deklamacija in prizor iz Desetega brata je našel tudi nastanik šole g. Fink. Telovadni nastop učitelj Ferjan, pevške točke pa koncertna pevka, učiteljica gđ. Vida Rudolfova. Njej gre za ta večer nedvomno največja hvala, da je uspel vsaj v pevskih točkah mestoma prav odlično. Težke srbske narodne pesmi so učenci proti vsakemu pričakovanju kar dobro zapeli. Zbor je vodila gđ. Rudolfova sama in žela ona kakor dečki iskreno priznanje, ki je doseglo vrhunec v spontanem navdušenju. Prireditelj je lepo organiziral g. Fink.

V stolp na Boču je udarila strela

Poljčane, 10. maja. Pred nekaj dnevi je treščilo v razgledni stolp na Boču, ki bo letos 22. junija obhajal 20. letnico. Udarilo je sicer v strelovod, a je strela na nekem slabo izoliranem mestu odskočila in raznesla nekaj desk. Hudomušneži so iz te malenkosti na-

pravili senzacijo in raztrobili v svet govorico, da se bo stolp podrl in da se podaja v smrtno nevarnost, kdor se povzpe nanj.

Tako govoričenje je čisto brez podlage. Tisti par luknji, ki jih je napravila strela, so že zamašili in sloviti stolp na Boču stoji trdno ko Petrova skala in bo stal še najmanj 30 let v veselje vseh, ki radi obiskujejo Boč.

Sestanek akad. starešin v Ljubljani je preložen

Iz Beograda smo prejeli obvestilo, da je bila zaradi važnih političnih zadev za petek nenadoma sklicana seja predsedstva Jugoslovanske nacionalne stranke. Zaradi tega mora ostati v Beogradu tudi generalni tajnik stranke g. dr. Kramer, ki bi imel poročati na današnjem sestanku akademskih starešin v Ljubljani. Ker je bilo njegovo poročilo glavna točka dnevnega reda, starešinskega sestanka danes ne bo. Objavili bomo pravočasno, kdaj se bo vršil.

Kapetan bojnega broda Bernard Jeločnik †

Ljubljana, 10. maja. Kako je »Jutro« še kratko poročalo, je v sredo umrl v Ljubljani po dolgi bolezni kapetan bojnega broda v pokolu in rezervi g. Bernard Jeločnik. Z njim je odšel v večnost eden od naših najposposnejših mornariških častnikov. Rodil se je 15. avgusta 1879 v Ljubljani ter je po srednješolskih študijah stopil v avstroogrsko mornarico. Kot splošno priznan pomorski strokovnjak je bil že kot mlad oficir poklican za učitelja, odnosno profesorja na raznih mornarskih šolah in oficirskih tečajih. Spisal je tudi več knjig o pomorstvu za uporabo v mornariških šolah. Vkrca na bojne ladje je preplul domače in tuje morja ter spoznal mnogo tujih dežel. Bil je v najhujših časih zaveden Jugosloven, kar je vedno in povsod očitno kazal. Zato so ga resnično spoštovali prav vsi častniki in mornarji jugoslovanske narodnosti v bivši avstro-ogrski mornarici.

Ob prevratu je bil takoj sprejet v našo mornarico. Priznan pomorec, dober organizator, vzoren vzgojitelj častniškega naračaja in moštva, priljubljen in upoštevan poveljnik in navdušen rodoljub je posvetil vse svoje moči in svoje temeljito znanje razvoju mlade jugoslovanske mornarice. Posebno velike zasluge si je pridobil pri njeni organizaciji in prevzemanju avstro-ogrskih brodov. Mornarjem je bil pravi oče in zaradi tega deležen njihove največje ljubezni. Služboval je zlasti v Boki Kotorski kot poveljnik raznih bojnih edinic in pomorskega arzenala. V pokoj je šel 1. 1929, zaradi bolezni. Odlikovan je bil z najvišjimi našimi redovi, pri posetu naše mornarice na Krfu pa je prejel tudi visoko grško odlikovanje.

Vneto se je udeleževal pri vseh nacionalnih društvih, zlasti pa pri Jadranski straži. Več let je bil odbornik ljubljanskega oblastnega odbora, odlikujoč se z največjo požrtvovalnostjo in iniciativnostjo. Jadranska straža ga bo za vedno ohranila v hvaležnem spominu. Z g. Jeločnikom je legel v grob eden onih oficirjev, ki so vedno sanjali o svobodni Jugoslaviji ter v najtežjih razmerah delali za njo. Vročne želje so se mu sicer uresničile, iz rodonosnega delovanja pa ga je iztrgala prerana smrt. Jutri v petek ob 16.30 ga bodo z Marmontove ceste 23 spremili k večnemu počitku k Sv. Križu. Ohranjen mu bo časten spomin.

Elitni kino Matica! Zaradi koncerta odpadejo danes predstave ob 7.15 in ob 9.15 uri. Na programu je prekrasno filmsko vedomo »Sestra Katarina«, katerega dejanje se vrši na italijanski fronti ob Piavi.

Organizacijsko delo JNS

Beograd, 10. maja p. »Glasnik JNS« je objavil v svoji poslednji številki, da je predsedništvo Jugoslovanske nac. stranke ugotovilo z zadovoljstvom, da so se vršili že povsod občni zbori sreskih in občinskih organizacij stranke po razporedi in navodilih strankinega vodstva. Sedaj se bodo organizirala zborovanja in shodi, na katerih bodo organizirani člani JNS po navodilih generalnega tajništva stranke energično nastopili proti demagoškim akcijam raznih nasprotnikov in neprijateljskih organizacij. Vsaka sreska organizacija bo poslala generalnemu tajništvu svoj načrt za ta zborovanja in shode. Poleg tega je predsedništvo izdalo navodila za konference sreskih delegatov, ki bodo v mesecih junij in julij.

Delegati iz srezov, ki so med seboj gospodarsko ali zemljepisno v tesni zvezi, bodo razpravljali na posebnih konferencah o politični situaciji in aktualnih vprašanjih, ki se tičejo pred vsem njihovih srezov. Na teh konferencah bodo poleg krajevnih funkcionarjev stranke sodelovali narodni poslanci, senatorji, banovinski svetniki, člani širšega glavnega odbora iz krajev, za katere se bodo vršile te konference, po možnosti pa tudi člani ožjega glavnega odbora in sam generalni tajnik, minister n. r. g. dr. Albert Kramer. Generalno tajništvo pripravlja poseben razpored za te konference.

Iz sodne službe

Beograd, 10. maja p. Starešina sreskega sodišča v Novem mestu Božidar Romih je imenovan za sodnika tamkajšnjega okrožnega sodišča. Starešina sreskega sodišča v Cerknici Ivan Brolih je premeščen kot sodnik k okrožnemu sodišču v Ljubljani. Prav tako je premeščen v Ljubljano starešina sreskega sodišča v Škofji Loki dr. Jakob Prešeren.

DANES NAJVEČJI VOJNI IN LJUBAVNI FILM

SESTRA KATARINA

Gigantske borbe dveh mladih src. Intrige in klevete med krvavim bojem. Boji na Plavi. Dolžnost in razvrstitev. Dejanje se vrši v italijanskem zaledju.

Predstava danes ob 4. ELITNI KINO MATICA, telefon 21-24

Repertoar

DRAMA.

Petek, 11.: Kariera kancelista Vinciga. Izven. Cene od 5 do 14 Din.
Sobota, 12.: Kulturna prireditev v Črni mlaki. Izv-n. Cene od 5 do 14 Din.
Nedelja, 13.: Celjski grofje. Izven. Znižane cene od 5 do 14 Din.

OPERA.

Petek, 11.: Libuša. Na čast udeležencev kongresa Protituberkulozne lige. C. Sobota, 12. ob 15.: Viljem Tell. Izven. Dijaška predstava. Izven. Znatno znižane cene od 5 do 15 Din.
Nedelja, 13.: Havajska roža. Izven. Izredno znižane cene od 6 do 24 Din.
Ponedeljek, 14.: Zaprtlo.
Torek, 15.: Gostovanje Sinje ptice. Izven.

Ljubljanska drama. »Kariera kancelista Vinciga« je ena najbolj uspešnih komedij letošnje sezone. Vse dosedanje uprizoritve tega dela so imeli velik uspeh. Poslednja letošnja uprizoritev bo drevi po osmih od 5 do 14 Din. — Dve izvirni slovenski deli skleneta repertoar propagandnega tedna naše drame. V soboto zvečer se uprizar Goličeva »Kulturna prireditev v Črni mlaki, v nedeljo pa zgodovinska drama Bratka Krelta »Celjski grofje«. Obe deli so uprizorila poslednjič v sezoni in bodo veljale znižane cene od 5 do 14 Din.

Ljubljanska opera. Drevi se bo pela na čast udeležencev kongresa protituberkulozne lige Smetanova »Libuša« pod taktirko dr. Svare. Naslovno ulogo bo pela Kunčeva, Prvemuja Primožič, Hrudoša Marjan Ruc, Stahlava Marček, Ljubobora Petrovič, njegovo hčer Thierryjeva, Radmilo Bernot-Golbova in Radovana Janko. Režija je Šestova. To bo poslednja uprizoritev znamenitega češkega dela v letošnji sezoni. — Ponovno opozarjamo na operno dijaško predstavo v soboto ob 15. Pela se bo Rosinijeva opera Viljem Tell. Cene od 5 do 15 Din. — Premiera Janakove opere »Katja Kabanova« bo v sredo 16. t. m.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Začetek ob 20.15.

Sobota, 12.: Vražji Rudi.

Nedelja, 13.: Vražji Rudi. Zadnjič v sezoni.

V soboto in nedeljo bo igralo Sentjakobsko gledališče predvidoma zadnjič v sezoni izvrstno burko - satiro »Vražji Rudi«, pri kateri so se vsi dosedanje posetniki tako imenito zabavali. Priidite si ogledat do smehopolno burko. — Vstopnice se bodo dobile v soboto in nedeljo od 10. do 12. in od 15. do 17. pri blagajni v I. nadstropju Mestnega doma.

Mariborsko gledališče

Petek, 11.: Zaprtlo.

Sobota, 12. ob 20.: Stari grehi. Zadnjič. Najnižje cene od 15 do 2 Din. Bloki veljajo.

Za polepšanje lepote uporabljajte RIVOLI PUDER

ki je najpotrebnejše sredstvo, da ohranite svojo mladost in lepoto do poznih starosti. Puder Rivoli ne samo da bled kožo, on tudi ublažuje in zmanjšuje kožo obraza in veebuje najfinije se zavine ki posebno delujejo v prilogi lepoti. Z uporabo pudra Rivoli, ki ne vsebuje nič malo živga, a srebra, postane lice nežno, gladko in barvno. Dobiva se v več barvah po 10.—, 15.—, 20.— in 50.— Din; kjer ga nimajo, v zalogi, ga vam pa pošlje.

PARFUMERIJA IN KOZMETIKA RIVOLI
»Francuski magazin«, Osijek
Brezplačno pošljemo naš omenik in katalog za povpraševanje

Evropa brez prostora

Konkurenčna borba kontinentov

Evropa ima danes čez 500 milijonov prebivalcev, 4 in pol krat večja Azija pa nekaj čez 1120 milijonov. Že te številke kažejo, da je Evropa celina brez prostora. V zadnjih sto letih se je njeno prebivalstvo več nego podvojilo. Vse drugače je naraščalo n. pr. število prebivalstva v ameriških Zedinjenih državah, a to je bilo za Evropo ugodnejše nego porast njenega prebivalstva samega. L. 1800. so na ozemlju Zedinjenih držav nasteli 5 milijonov ljudi, l. 1900. že 76 milijonov, lanske leto pa okroglo 123 milijonov. S tem naraščanjem je postajala možnost priseljevanja iz Evrope čedalje manjša.

K temu prihaja še čedalje večje pomešanje Evrope, ki kaže, kako se njeno prebivalstvo naglo odtuje naravnemu viru moči, ki tiči v zemlji. L. 1910. je bilo v Evropi 164 mest z več nego 100.000 prebivalci, l. 1930. jih je bilo že 240. Isto sliko dobimo, če primerjamo število ljudi, ki se bavijo s poljedelstvom, in ljudi, ki se bavijo z industrijo in trgovino. V Nemčiji se bavi še kakšna tretjina prebivalstva s poljedelstvom in gospodarstvom, v Angliji komaj četrtina. Francoska je na boljšem, ker se tam 38 odstotkov ljudi bavi z obdelovanjem zemlje, v Italiji 55 odstotkov, v Rusiji celo 85 odstotkov. Toda industrializacija koraka neprestano naprej in ni je več moči, ki bi jo ustavila. Pri tem pa je treba pomisliti, da se Evropi zunanji

trg čedalje bolj zapira, čedalje večja postaja konkurenca izvenevropskih industrij, ki si osvajajo njena dosežanja tržišča. Danes ne gre niti več samo za Ameriko, še huji in nevarnejši konkurent postaja Japonska. Danes smo še navajeni, da se njenemu dumpingu, smešno nizkim cenam njenih industrialnih produktov smejemo, toda dejstva govore, da je Japonska od leta 1913. do danes svojo proizvodnjo sirovin podesetorila, da je s svojega trga in daleč okoli sebe že popolnoma izrinila uvoz evropskih tkanin, da je potrojila število svojih tkalnih strojev, da izdeluje fine fabrikate, ki se v vsakem pogledu lahko merijo z evropskimi. Od l. 1914. do 1932. je tonazlo svojega trgovskega brodovlja povečala za 150 odstotkov, dočim se tonaza obratujočega evropskega ladjevja stalno niža.

Celo v primeru, da bi sedanja gospodarska kriza popustila, se položaj Evrope ne bo mogel dosti izboljšati. Konkurenca ostalih kontinentov je prevelika in še večje je vprašanje, da-li jo more naša stara celina izpodbiti. To tem bolj, ker je v svoji notranjosti tako razrvana in razbita v najbolj nesmiselnih medsebojnih nasprotstvih. Edino, če bi se mogla evropska ljudstva medsebojno sporazumeti in pogoditi, bi imeli upanje, da bi utegnili ohraniti vsaj sedanje položaje svoje celine.

Bliža se poletje

In moda se z vsemi svojimi mikavnostmi pripravlja nanj

Konec 400-letne tradicije

Angleška zdravniška družba v Londonu je te dni sprejela v svoje članstvo prvo žensko. Štiristo let se je otepal zdravnik, zdaj se temu niso več mogli ustavljati, zlasti ne, ko so imeli pred seboj dr. Heleno Macphersonovo Mackayevo iz bolnišnice angleške kraljice Mary. Zdravnica si je pridobila mednarodni sloves kot izvrstna dietetičarka. Odkrila je, da otroci prenehajo biti malokrvni, če se dodaje mlečni hrani železo in citronasti amonij. To storijo otroke odporne proti boleznim in dobro pospešuje njihovo rast. Dr. Macphersonova-Mackayeja je že članica raznih zdravniških strokovnih društev ter velja za avtoriteto pri zdravljenju rahitisa, ki je znan tudi pod imenom »angleška bolezen«.

120 let ob kruhu, siru in mleku

Pri Plevni na Bolgarskem je umrl pastir Pejko Nečkovski v 120. letu svoje dobe. Pokojnik zapušča 40 sinov, vnukov in pravnukov. Do zadnjega je bil Nečkovski telesno krepak in čil na duhu. Od svojih otroških let je čuval črede na paši in je živel samo ob kruhu, siru in mleku. Alkoholika ni pokusil, prav tako ni jedel nikoli mesa.

Likvidacija »Celjuskine« katastrofe

Kakor poročajo iz Moskve, se bliža likvidacija »Celjuskine« nesreče svojemu koncu. Te dni so prepejali z rta Wellena se 15 članov bivše »Celjuskine« posadke. Letalo je prišlo štirinajst dni. Zdej je na rtu Wellenu še en mož, ki ga bo letalo odpeljalo med ljudi v najbližnjih dneh.

Nov višinski rekord ženske

Iz Geneve poročajo, da je dosegla marika Karina Negroni di Calbiase s hidroplanom tipa »Breda« nov višinski rekord za ženske. Povzpela se je do višine 5400 m. Dosedanji višinski rekord za ženske je imela Američanka Marion Eddy Conrado, ki je dosegla 4013 m.

K smrti belgijskega kralja

Angleški polkovnik Hutchinson, ki je objavil senzacionalno vest, da belgijski kralj Albert ni umrl naravne smrti. O tem piše celo knjigo.

Novi šolski tipi v Avstriji

Dunajsko prosvetno ministrstvo je izdalo odredbo, ki ureja preobnovo avstrijskega srednjega šolstva. Realna gimnazija bo imela od sedaj samo eno obliko. Odgovarjala bo tipu klasične gimnazije, z edino izjemo, da se bo od tretje šole dalje namestu grščine poučeval živ jezik. Opisna geometrija kot obvezni predmet v realni gimnaziji odpade. Realna bo tako urejena, da bo usposabljala absolventa samo za visokošolski študij na tehniki.

Predvidena je tudi posebna oblika šol za dekleta, in sicer višji licej ter višja dekliška šola. Višji licej bo kakor realna gimnazija dajala absolventkam ugodnosti prestopa na univerzo. Višja dekliška šola bo odgovarjala dvema razredoma višjega liceja ter bo imela bolj značaj strokovne šole.

Nova morska pošast

Letošnje leto je v pravem pomenu besede leto vodnih pošastí. Serijo je otvorila lohenska pošast, ki je postala tako popularna, da so jo angažirali celo ljubljanski Ilirijani za svojo družabno prireditev. Od tedaj kar nočejo utihniti poročila o silnih pošastih na vseh koncih in krajih. Najnovejša vest te vrste prihaja iz Penanga na Malaki. Neki potapljač se je spustil v morje. Nemudoma ga je popadla pošast, ki se jo je tako ustrašil, da je dal nujno znamenje, naj ga potegnejo kvišku. Ko je bil že nad vodo, je pošast pretrgala cev, ki je potapljaču dovajala zrak. Ista pošast je temu potapljaču že ponovno nagajala pri delu pod vodo ter je premaknila dinamit, ki ga je potreboval za razstreljevanje na morskem dnu.

En dan na Sušaku

Sušak, 8. maja.

Ne, aeroplan pa tudi ni vse. Če hočeš lepo prebiti noč, da si potem lahko ogledaš naše zeleno gozdno kraljestvo v Gorskem Kotaru bolj od blizu, potem se le potegni z večernim brzovlakom iz Zagreba, od tam z osebnim do Sušaka. Ko se komaj še mota dan iz plenic, se po globeli trgajo megle, kakor veliki kosmi bombaza, vlak pa deva — da, tudi osebni vlak lahko drvi — po visokih nasipih skozi gozdne zaseke iz zelenih gozdov v one primorske kraje, ki jim je narava dala zares lep razgled na morje, a jih je zato oropala mnogih drugih čarov in profitov.

Plase. Crikvenica! Razveseljen jutranji pozdrav, prelep pogled na široko morje in na fjorde, zarezane poblečno v trdi kraški svet. In potem vožnja kar hitro mine in te objame Sušak v svoj priklupni hrup in truse. Nu, pa saj ni prebudo. Enolično teče življenje okrog hotela in kavarne Continental. Po svojih dnevni potrebah gredo ljudje čez mejni most in obratno. Delavnik je Sušaški delavnik. Za znatno spoznajanje prikupnejši kakor kje drugje. Pa vendar ne tak, da bi zadovoljili vsakogar.

Jutro je solčno, soparno. Veter se igra z oblaki in morjem. Grem s kolodvorja proti pristanišču. Težki pari konjev vlečejo z lesom natovorene vozove, ki cvili pod težo in dvigajo prah. In polno je postopačev, polno brezposelnih. Prežijo

na dinar zaslužka. Nu, na en sam dinar tudi ne. Slaboten pobiti ml po vsej sili nese kovčeg. Nese in moličuje, naj mu za milost božjo in majko trsatsko plačam kovača. Mater ima bolno in očeta brez zaslužka. Sam je bil bos vsi zimo, zima je bila blaga, ali vendarle — bos! Noge so mu črne kakor nabiksane, obraz pa bled in ozek. Plačam kovača in ne izvršim s tem nikakega dela usmiljenja. Zakaj moja barka je zasidrana čisto zunaj, čisto na kraju našega pristanišča, na zadnjem robu našega pomola. ki se je svoj čas pisal čudno in prečudno: Luka Baroš.

Moja barka je »Prestolonaslednik Peter«. Okrog 1700 ton. Orjaški bel labod. Največji, kar jih za lepa popotovanja premore Jadranska plovidba. Oprali so ga. Prečistili in prebelili tudi zunaj, kakaj »Prestolonaslednik Peter« popelje vzdolž vsega Jadrana velikansko deputacijo Narodnega predstavništva, ki se bo na Krku poklonila tistim, ki so zavoljo nas iztrohneli in legli v grobove. Na to je tisti svečani pečat na popotnem pismu velike deputacije Narodnega predstavništva, ki si sicer prav gotovo ne bo dala kvariti zadovoljstva ob užitkih, kakor jih pač more imeti vsakdo, ki mu je dano, da potuje vzdolž Jadrana s »Prestolonaslednikom Petrom«.

Zbiramo se. Od vseh strani kapljajo poslanci in senatorji in to je preimlenito na Sušaku: zahtev moreš, ker vsa pota vodijo h Continentalu. Tu je na trglonem vrtu prijetna senca, že davno odve-

telih kostanjev. Mnogo meščanov in tujece poseda tod — in premmogo jih hiti mimo na delo, po opravkih, čez mejo, čez most v pristanišče. Avtobusi trobijo svoj hupa — tef in vabijo s seboj na Trsat, v Bakar, v Martinšćico. Za njimi je dolga vrsta avtomobilov — te dni imajo nekaj več zaslužka, kakor drugače. Ali oni in vsi drugi si mnogo obetajo od letošnje sezone. Pravijo: Nemci bodo prišli in morje je že zlat zelo topla. Zaradi Nemcev bomo šele videli, morje sem pa takoj v zgodnjem dopoldnevu poizkusil. Slano je, Bože moj, od vekomaj na vekomaj, toplo ali znošno prav zares, samo nesnago moraš tod odbiti pri plavanju in pa — po morskii kopeli bi se še kje okopal!

V trafikii dobim vse, kar potrebujem — mislim namreč novine. Ampak vse to je kakor preprosta tržna roba, dočim se na šipah prešerno bohotijo same italijanske revije.

— I miserabili! — Romanzo tratto dal omonimo film Pathe-Nathan.

— Divorzata! — Il re del fiammiferi. Poeti jugoslavi dal rinascimento.

Prevedel jih je Kušar. Kdo pa so? Prešeren, Gregorčič, Kečke. — In tik ob njih je na naslovni strani šaljivega magazina zelo prikupen slon, ki ima nad seboj naslov:

— Ah, che risate! — Oh, kako se boste smejali! Kajti za 2 liri ni v tistem magazinu prav nobenega humora.

V ostalem si človek ni na jasem, ali

je na Sušaku sploh kaj za smeh in dobro voljo. Ko je pa vse tako žurno in tako imenitno! Krojaška delavnica se imenuje »krojaška dvorana« in zganjarna je »prodavarna žestokih pič«. V kinu da je po vsem neskrbno »Susretljivo djevojke« in »Od ljubavi nema ljeka« — a na trgu so jakca 27 komadov za kovača in češnje po 12 Din kg.

In rib je mnogo, mnogo na trgu. Sardale po 4 Din za kg. In tako po vrsti. Jegulje po 20 Din.

A po čem su valji šmombri? — vpraša poleg mene mlada, lepa gospa.

— Po šesnaest. Sve u šesnaest!

— E, e! dobro, e!

E, zares, dobro je. S trsatskih bregov in klopi se razgledujem po Sušaku, po mrtvi Reki in po morju in sem od srca vesel, da pojdem dalje. A vi za meno! Morje vabi vse po vrsti, ker je naše in ker hoče, da čimbolj zaorjemo po njem tiste lepe globoke brazde. — R.

Pogrešana ekspedicija

Iz Rejkjavika na Islandu poročajo, da so tamkaj v velikih skrbih za usodo danskega raziskovalca Nielsena in več Islandcev, ki so odrinili z učenjakom v vulkansko ozemlje ledniškega ognjenika Vatnajökull. Ekspedicija je odšla na pot že pred precejšnjim časom, a ni dala doslej od sebe še nobenega življenjskega znaka. V ozemlju Vatnajökulla so bile nedavno velike vulkanske erupcije.

Modni klubok

iz črne slame z istobarvnim trakom (Model Helene Corbett)

Zdravi jok

Na prvi pogled bi joku, ki je običajno vendar zvezan s telesnimi in duševnimi bolečinami, ne prisodil nihče kakšnega dobrega vpliva. Toda znanost se ne zadovolji s prvimi pogledi in gre stvarjem do dna.

Tako je zdravnik dr. Emanuel Velokowsky v neki strokovni reviji postavil naslednje zanimivo teorijo: Kadar je duh obtežen z žalostjo in potlačeno, se stvori v telesu hormon, ki mu škoduje. Če se pa človek zjoče, nastane drug hormon, ki prežene s solzami škodljive snovi iz telesa. To bi vsi razumeli, kajti vsi smo že občutili veliko olajšanje, kadar nam je jok odplaval tegobo z duše. To bi pa z drugimi besedami pomenilo, da je v joku zares nekaj zdravilnega. Dr. Velokowsky podpira svojo tezo tudi s trditvijo, da so pesimisti zato v svojem neveseljem stanju, ker se ne morejo nikoli zjokati. Strupene snovi jim ostanejo v telesu in njih počutje postaja zaradi te kronične samozastrupitve čedalje slabše.

Vse to se sliši dokaj čudno, toda o hormonihih smoti zvedeli v zadnjih letih že toliko presenetljivega, da nas tudi v tej zvezi ne presenečajo.

Pariška svetovna razstava 1. 1937

Med francosko vlado in pariško občino so se vršila v zadnjem času pogajanja zaradi prireditve velike svetovne razstave l. 1937. Kakor znano, je bila ta razstava ogrožena zaradi sedanjih gospodarskih razmer in pisali so že, da bo odpovedana. Zdej pa so se zastopniki vlade in mestne občine v Parizu le zedinili. Mestna občina bo dala za razstavo na razpolago večje zemljišče in potrebno podporo, vlada pa bo k temu prispevala 15 milijonov frankov. Loterija, ki je projektirana v zvezi s prireditvijo, bo vrgla, kakor računajo prireditelji, okroglo 700 milijonov frankov. S tem denarjem je razstava zagotovljena.

Zasluge od piva

Strokovne statistike o pivovarski industriji na Češkoslovaškem ugotavljajo, da živi od piva v CSR 80.000 oseb. Če pristejemo k temu številu še svoje, ki žive z njo v skupnem gospodinjstvu, vidimo, da preživlja pivovarska industrija na Češkem 3 odstotke celokupnega prebivalstva CSR. Ta industrija prispeva k državnim financam 5 odstotkov državnega proračuna.

Bat'a leti v Afriko

1. maja se je v Zilnu dvignilo v zrak Bat'ovo letalo »Spartan« s tremi motorji. Cilj poleta je Capetown v južni Afriki. Letalo, ki se imenuje »Mys Dobra Nadžek«, vodi pilot Forejtnik. Doslej je aeroplan srečno prispel v Kairo. Nadaljeval bo polet v Sudan, potem pojde čez Chartum k jezeru kraljice Viktorije.

ANEKDOTA

Bogat mož je filozofu Leibnitzu razkazoval zbirko dragih kamnov.
»Hvala vam, da hočete svoje dragulje deliti z menoj,« je dejal Leibnitz.
»Kako deliti?« se je začudil bogataš.
»Nu, saj mi dovoljujete, da jih gledam. Ali morete še kaj drugega napraviti z njimi?« je vprašal filozof.

VSAK DAN ENA

Lovska sreča

»Koliko zajcev si ustrelil na svojem zadnjem lovu?«
»Samo tri.«
»Dobro. Prejela sem namreč račun od trgovca, ki nam jih hoče obesiti pet.«

Domače vesti

• Prvi jugoslovanski protituberkulozni kongres bo v nedeljo v državnem zdravilišču v Topolšici. Posetnikom kongresa se nudi ugodna prilika, da izkoristijo bivanje v Topolšici za izlete v bližnjo in daljno okolico, kakor tudi za daljše in krajše gorske ture. Vsi vrhovi, ki obdajajo na severnem koncu lepe Šaleške doline ležeče zdravilišče Topolšico, nudijo prekrasen razgled na veličastne Savinjske Alpe in Karavanke. Priporočajo se izleti na Lom (840 m; 1 in pol ure), k Sv. Križu (1044 m; 3 ure), v Zavodnje (645 m, 1 uro), na Goro Ojko (734 m, 3 ure), na Smrekovec (1475 m, 5 ur), na Urško goro (1700 m, 5 in pol ure), na Medvedjak-Mozirski planine (1590 m, 6 ur). Vsa pota so markirana, kočje oskrbovane. Na željo so tudi volniki na razpolago. Informacije se dobijo pri šolskem upravitelju v Topolšici.

• Odbor za proslavo 80letnice profesorja Antona Bezenška v Ljubljani sporoča, da izide spominska knjiga v tem mesecu. Obsegala bo nad 240 strani in ne kakor prvotno javljeno 100 strani. Cena knjigi bo dokler zaloga traja 30 Din franco kot tiskovina po pošti na naslov dostavljena. Naročila in denar sprejema odbor v Ljubljani, Zeljarska ulica 6.

Nikdar niste sami, če imate „Prijatelja“

Dvanajst števk revije »Prijatelj« in enajst knjig dobite za 12 dinarjev na mesec. Spo- ročite svoj naslov upravi, Dalmatinova ul. 10, pa dobite eno številko brezplačno na ogled.

• Ipavčevu slavje pri Sv. Juriju ob južni železnici. V nedeljo 13. t. m. dopoldne bo slavnostno odprtje spominske plošče na- šim skladateljem bratom Ipavcem na nji bovi rojstni hiši pri Sv. Juriju. Sodelovali bodo v ipavčevi župi včlanjeni pevski zbori. Za udeležence je dovoljen polovični popust na železnici. Legitimacije se do- be pri »Putniku« v Mariboru, Aleksan- drova cesta 35, in v Celju (nasproti po- staji, in pri Celjskem pevskem društvu in Ipavčevi župi v Mariboru. Legitimacije je treba dati žigosati tudi že pri nastopu vožnje, sicer kupljena cela karta ne bo veljala za brezplačni povratek. Pri »Put- niku« dobite tudi vozne karte. To slav- je priredi Ipavčeva pevška župa v okviru proslave 40 letnice Celjskega pevskega društva, ki je najstarejše narodno pevsko društvo na bivšem Spodnjem Štajerskem

ZA BLUZE NAJNOVEJŠA

Bouclé volna

TONI JAGER, LJUBLJANA
Dvorni trg 1 125

• Odsek brezposelnih učiteljskih abitu- rientov pri sekciji JUU v Ljubljani vlijudo vabi tovarišice in tovariše v nedeljo na iz- let. Izlet bo v dve skupinah na Turjak. Prva skupina, ki pojde z vlakom, se zbe- ra ob 7. na kolodvoru. Druga skupina, to je oni, ki imajo kolesa, pa se snidejo ob 8. na Maribornem trgu.

• Potovanje Jadranske straže v Grčijo in Turčijo. Slično lanskoletnemu potova- nju v Francijo, Španijo, Afriko in Malto priredi tudi letos Jadranska straža potova- nje v Grčijo in Turčijo. Po došlih poročilih se pripravljajo v Atenah, Solunu in Carigradu svečani sprejemi. Povsod se bodo vršile manifestacije prijateljstva bal- kanskih narodov, a na grobovih naših padlih junakov bodo žalne svečanosti. Tu- di pri letošnjem potovanju bo sodeloval znan jugoslovanski pevski zbor »Mladost- Balkan« z dirigentom g. Gotovcem, ki bo nastopil pri vseh svečanostih. Izleta se udeležijo tudi naša vrituozka na violini ka Marija Mihajlovičeva. Na ladij nas bo raz- veseljeval odlični ladijski orkester, ki nam bo v času potovanja priredil več umetniških večerov. Potniki bodo uživali na ladij vse udobnosti, kakor prijetno mor- sko kopel, palube za solnčenje, izvrstno hrano in drugo. Vožnja po morju bo tra-jala 15 in pol dneva in bo nudila poleg ogleda divnih mest in čudovitih obmo- rskih pokrajin tudi dovolj prilike za odpo- čitek.

• Letošnje potovanje Jadranske straže v Orient. Za propagandistično in manife- stacijsko potovanje JS, ki bo v času od 8. do 24. junija se je prijavilo doslej le- po število potnikov obeh spolov iz vse

Kakor v pravljici

se probran. vsaka pastorka lepota v jopitico, a vsaka lepota dea postane še lepša z uporabo najbolj dovrše- nega izdelka znamenite kozmetike pudra »Liana Pa- raosm«. Ta puder ima zaradi svoje finosti in se- stavin odlično učinkovitost na obraz in mu daje izredno gladkost in nežnost. Zadržuje izredno puder »Liane«, ki se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

Jugoslavije (iz Beograda 33 potnikov, iz Zagreba 31, iz Ljubljane 28, iz Celja 8, iz Maribora 4, iz Ptuja 2 itd.). Iz Českoslo- vake je doslej prijavljenih 63 potnikov. Nadaljnje prijave še sprejemajo vsi odbo- ri Jadranske straže. Ministrstvo za pro- met je odobrilo polovično vožnjo, ki bo va- ljala za odhod od 1. do 8. junija, a za po- vratek od 24. do 30. junija. Poleg vozne cene karte je treba pri odhodu kupiti po- seben formular, ki se izpolni. Na tem formularju bo Jadranska straža potrdila udeležbo na tem potovanju zaradi brez- plačnega povratka.

• Sarajevsko židovsko pevsko društvo »Lira« na palestinski turneji. V Sarajevo so se vrnili člani židovskega pevskega društva »Lira«, ki so napravili turnejo po Palestini. Voda turneje je izjavila, da ima društvo velike zasluge, ker je afirmiralo v Palestini našo narodno pesem. Moralni in artistični uspehi so bili nenavadno ve- liki, v gmotnem pogledu pa ima društvo celo škodo. Prej nekajkrat se židje iz naših krajev potovali v Palestino le kot roma- ri ali pa, da bi tam našli vsaj večni po- čitek, in je tako članstvo »Lira« prvo, ki se je podalo s pesmijo na pot. V Jeru- zalemu so bili sarajevski pevci sprejeti od glavnega rabina Hahama Rebi Mešre, ki jih je sprejel v polnem ornatu z leno reda sv. Save I. stopnje. V razgovoru je visoki dostojanstvenik vzbujal spomine na blagopokojnega kralja Petra in na Ni- kolo Pašića iz dobe svetovne vojne v So- lunu. Člani turneje so polni hvale o velikih delavnosti v Palestini, Palestina je, ka- kor pravijo, ne samo dežela dela, marveč tudi dobrega zasluga. Spomali so neke- ga beogradskega rojaka, absolventa tr- govske akademije, ki dela kot zidar in za- služi po 80 piastrov na dan. To je okrog 200 Din. Neki bolgarski diplomant prav- ničar za zasluži kot mizar dnevno po 70 piastrov. Pevci pripovedujejo tudi o ve- lesejnu v Tel-Avivu, kjer je bila prijav- ljena tudi jugoslovanska razstava. Raz- stavni predmeti pa niso bili pravočasno odposlani in je bil tako zamujen dober uspeh.

• Zanimiva stava. Nevesinjsko sodišče se bo v kratkem bavilo z zanimivo tožbo, ki izvirja iz pravilno sklenjene in doblje- ne nenavadne stave. Minar Mešan Dže- mić iz Bijenja se je razgovorjal z mladim Sahmagićem, ki je iz svojega, dobrih 5 km oddaljene domačije prinesel žito v milin. Med razgovorom je Sahmagić dejal, da bi brez tuje pomoči in brez potnika pri- nesel domov tudi 100 kg žita. Minarju se je zdela to prazna baharija in je dejal, da mu da 100 kg in še 200 kg povrh, če to stori. V pogovor sta se vmešala še dva soseda in mlada mlinarjeva sestra Hata. K svoji ponudi je minar še pristavil, da da mladeniču še svojo sestro za ženo. Sahmagić je vzel stvar za resno, stava je bila pravilno sklenjena pred pričami in mladeniču so naložili na vsako ramo vre- do s 50 kg žetmna, da je krenil proti do- mu. Prišli sta ga spremljali na potu, mi- nar pa ga je zasledoval s strehe svojega mlina. Mlad korenjak je dobil stavo, ker mu ni nihče pomagal na poti od 5 km in ker se je ustavil šele pred svojim hišnim pragom. Dobiti bi moral še 200 kg žita in mlinarjevo sestro Hato. Minar pa se je stave skesal ter mladeniča ovadil, češ, da mu je z mlina odnesel 100 kg tujeja žita. Stvar se je hitro izvedela po vsem okolišč, sedaj pa bo prišla celo pred so- dišče. Pravijo, da je med najstarejšimi mlinarjeva Hata, ki bi menda na vsak način hotela, da sodišče obsodi njenega brata, da bi v polnem obsegu izvršil obvezo stave.

• Letno izdajo 200 milijonov za zdrav- lila. Po podatkih beogradskega statistič- nega urada izdajo na leto 200 milijonov dinarjev za zdravila. Od tega gre okrog 55 milijonov v inozemstvo. Statistika se bavi tudi z raznimi vrstami zdravil ter navaja, da stanejo zdravila proti prehladu 10 odstotkov od vseh izdatkov. Preko 10 milijonov pa izdajo za zdravila proti revmatizmu in veneričnim boleznim. Iz- datki za zdravila iz inozemstva so znat- no padli, ker je že precej domačih tova- ren za izdelavo raznih zdravil. Pred dva- ma letoma je šlo za zdravila v inozem- stvo preko 100 milijonov. Zanimivo je tu- di, da je v naši državi precej lekarn, ki imajo večji promet s kozmetičnimi sred- stvi kakor pa z zdravili. Izdatki za koz- metična sredstva pa so pri nas večji ka- kor za zdravila.

Pri slabosti je naravna »Franz Jose- fova« voda prijetno učinkovita domače zdravilo, ki znatno zmanjšuje telesne nadloge, ker se izkaže že v malih količi- nah koristno. V dopisih hvalijo zdravniki za ženske soglasno prav mlo učinko- vi način »Franz Josefov« vode, ki je zlasti pripravna za nežno rast ženskega telesa. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in spe- cerijskih trgovinah.

• Kriza avtobusnih podjetij v Bosanski Krajini. Avtobusni promet v Bosni je sa- del v hude zadrege, ker mora zaradi raz- nih takš določiti voznišne, ki jih revo- ljutstvo ne zmire. O tem, da je potniška žreknica vedno manjša, so preostavni organizacije avtobusnih podjetnikov že nekajkrat poročali na merodajnih mestih v Banja Luki in Beogradu, mnogi podjet- niki pa so prišli v tolike težave, da so morali ustaviti promet. Velike ovire so nastale tudi zaradi poslabšanja na cestah, ki so jih povzročili pozimi silni snežni za- meci, v zgodnji pomladi pa hudourniki. Baš zaradi teh ovir pričakujejo avtobusni podjetniki, da jim bodo oblasti znižala dajatve.

• Orožniške postaje v Halozah ostanejo. Kakor doznavamo, se bodo zadržale pri orožniških postajah v Halozah le male- kostne izpremembe in se bodo postaje le bolj centralizirale in prilagodile posamez- nim rejonom. Predvsem ostaneta še nade- lni orožniški postaji v Leskovcu in Pod- lehniku. Premestijo pa se postaja v Za- vrču k Sv. Barbari v Halozah, postaja Velika Nedelja k Sv. Marjeti nize Ptuja in postaja Sv. Janž na Breg pri Ptuju.

• O veliki nevarnosti golubaške muš- ce poročajo iz vseh krajev moravske ba- novine. Koliko živine je že podleglo pikom strupenega mrčesa, še ni ugotovljeno, be- ležijo pa tudi že človeške žrtve. V vasi Šilopanj blizu Gornjega Milanovca je um- rla neka kmetica, v Baničici pa dete, ki ga je mrčes opikal, ko je ležalo na domačem dvorišču. Škode in žrtve strupenega mr- česa bi najbolj preprečilo hladnejše vre- me z dežjem.

• Rop v Parizu pred travniškim sodi- ščem. Pred okrožnim sodiščem v Travni- ku se je pričela razprava proti Antonu Kostanjku, vodji vlomilske tolpe, ki je pred dvema letoma izvršila predzen vlom v banko Baruch v Parizu. Kostanjškova tovariša, Knežević iz Prijedorja in Glavaš iz Osijeka sta bila že pred pariško poroto obsojena na 10 let težke ječe. Enega vlom- ilca so zajeli še na francoskih tleh, drugega na Dunaju, Kostanjška pa šele v njegovem rojstnem kraju v Zavidovcu. Vlom v francosko banko v najpomembnej-šem delu Pariza je bil izvršen sredi dne- va ter je bil velika senzacija v zelo pe- stri pariški kriminalni kroniki. Razbojniki so maskirani in oboroženi presenetili bančne uradnike in enega od njih tudi težko ranili. Kostanjšek, ki sta ga tova- riša označila za organizatorja predzenega vroma, še vedno zatrjuje, da pri vromu sploh ni bil udeležen, ker je tedaj potoval po Nemčiji in da mu zasledena vlomilca zločin samo podtikata iz osebnega mašče- vanja.

• Obidele obleke barva v različnih bar- vah in plisira tovarna JOS. REICH.

Za mater in otroka je zdrava kava Hag!

Ona je oproščena od mnogokratno škodljivega kofeina. Tudi otrokom in bolnikom dovoljuje zdrav- nik kavo Hag.

Iz Ljubljane

u— Sreska organizacija JNS za mesto Ljubljano sklicuje za soboto 12. t. m. ob pol 19. sestanek vseh odbornikov ljubljans- kih okrajnih organizacij JNS v veliki dvorani Kazine. Poročal bo ljubljanski po- slanec minister g. dr. Albert Kramer o aktualnih političnih vprašanjih. Udele- žba za vse odbornike obvezna. Sreski od- bor JNS.

u— 60letnico slavi g. Anton Vacik, obra- tovodja pri trdnji Dukić in drug. Po rodu je g. Vacik Ceh, biva pa že od l. 1910 v Ljubljani. Pri trdnji Dukić in drug je uslužben od ustanovitve trdnje in znan kot vesten uslužbenec. Zvestemu naročniku »Jurac« je mnogo let!

u— Vsi bližji mornarji se pozivajo, da se zanejajo udeležbo pogreba pok. tov. kapetana bojnega broda g. Jelčinka Bernarda. Zbirališče danes ob pol 16. pri »Sestici«, Trsvarska cesta. Udeležba obvezna. — Mor- narska sekcija J. S.

u— Četniško jurjevanje se bo vršilo v nedeljo 13. t. m. za Rožnikom na prav prihrčen način. Odhod s Kongresnega trga ob 5 jutraj z godbo. Za člane ob- vezna udeležba, prijatelji pokreta dobro- došli gostje. Pododbor UČ Ljubljana.

u— Ženski pokret poziva članice, da pri- dejo k predavanju, ki bo pod okriljem Zve- zedavskih žen in deklet danes ob 20. v Delavskih zbornici in bo obravnavalo spolne bolezni pri ženi. Govorila bo zdravnica dr. Tominkova.

u— ZKD film. Danes predvaja ZKD film ki je bil do sedaj na programu Elnetnega kluba Matice, ljubko opereto »Dvornica na jugu«, ki nas vodi po naši Dalmaciji. Lina- te Haid, Viktor de Kowa in neumorni ko-

Zivljenski načini današnje dobe zahte- vajo posebno racionalno nego zob.

ODOLO

zaustavlja razpadanje zobovja. Negujte zobe vedno z ODOLOM, kajti to je najboljša nega ust in zobovja, ki si jo je sploh mogoče misliti.

nik Paul Kemp skrbijo za najboljšo zabo- vo. Predstava danes ob pol 15. Cene 2.50, 4.50 in 6.50. — Jutri bo ZKD predvajala ljubko opereto »Carjev valček« v kateri nastopata Marta Eggerth in Paul Hörbi- ger. Za smeh in zabavo pa skrbijo »Striček« Szőke Szakall.

u— »Sestra Katarina«. Vsi, ki so več- raj videli pri premieri to filmsko vede- lo, morajo priznati, da takega vojnega filma še ni bilo. Kdor je bil na fron- ti ter je kot ranjenec potoval iz bolniš- nice v bolnišnico, je sam opazil, kar nam ta film nazorno pokaže. V tem filmu se borite dve mentaliteti. Na eni strani dolžnost in ljubezen, na drugi pa razvr- toživanje in sebičnost. Prihodnji pro- gram filmsko veledelo »Jenny Gerhard« iz ljubko Sylvio Sidney v glavni vlogi.

u— Kopalna sezona v polnem razmahu. Včerašnji praznik je bil ves v solncu že v zgodnjem jutru. Meščani so pohiteli zatore ven v pomladansko prirodo, ki je tako vab- liva v svoji razkošnosti. Jutri je bilo še razmeroma hladno, vendar so odhajali šte- vilni že dopoldne k bregovom voda. Na Ljubljani se je kopalo, včeraj nekaj stotin ljubljancev, prav tako pa so oživilo po- neje tudi bregovi Save od Tomačevega do Ježice in celo v Madnem je bilo lepo šte- vilno kopalec. Tudi v kopališču Ilirije je za- vladal na praznik že dopoldne velik živ- zav ter so kopalci vztrajali tam do poznega po- loldneva.

u— Dežniki, čepice po dinarju. Nekaj prav posebnega so dražbe, ki jih od časa do časa prireja železniški urad za izgublje- ne in najdene reči. Ko potniki v naglici iz- stopajo iz vlaka, pogosto pozabljajo na polih vagona in pod klopmi vse mogoče reči: palice, dežnike, galoše, rokavice, kov- čge, plašče, čepice, copate, pa tudi tako redke dragocenosti, kakor je violina ali ze- naka tropinova. V sredo se je vršila javna dražba predmetov, ki so se v zadnjem času nabrali v skladišču. Dražiti je prišlo precej ljudi, med njimi tudi nekaj deželanov in je bila vsa kupčija precej živahna. Posame- zne reči so prihajale na dražbo po pravilno nizkih cenah. Tako so se nudile sportne čepice in dežniki po 1 Din. Med bolj dragocenimi predmeti je bila na prodaj tudi štri- litreka steklenica tropinova, ki je našla svojega kupca za 72 Din.

u— Neugnana sleparja. O 25letni »Slavi M., ki se pa rada naziva tudi Desanka, smo imeli že večkrat priliko pisati. Je to »Svar- na sleparja, ki se navadno izdaja za so- progo raznih trgovcev ter na ta način, iz- govarjajoč se s trenutno zadrego, goljufa

SAMO SE DANES

Slavni komik Stanley Lupino v ve- seli opereti

Vesele noči brez spanja

Smeh, zabava, petje, balet in godba

ZVOČNI KINO DVOR

Predstave ob 7. in 9. Cene 4.50 in 6.50.

ljudi. V poslednjem času je poskušala zopet več žrtve v ljubljanski okolici, vmes se je pa mudila tudi v Celju, odkoder prihajajo ovdabe na ljubljansko policijo. Slava, ki bi morala naslopi! daljšo kazen zaradi starej- ših grehov, je zdaj znova izginila.

u— Nevarna pohajkovalca. Po Ljubljani in okolici sta se nekaj dni klatila brata, 34 letni Jovo ter 46 letni Stane Vasič, doma iz Bele Reke v drinski banovini. Imenovana brata posejajeta oblastno do- voljenje za prodajo slik, s čimer pa se nista pečala. Pač pa sta pripovedovala lu- dem, da pobirata mladoare za pogorele v domači vasi. Kot berača sta nastopala Vasiča napram ljudem skrajno drzno v čes- tih primerih naravnost nasilno. Ko ju je jela policija zasledovati, sta se umakla na deželo, kjer prav gotovo nastopata še predrežnje. Predrežnja potepina zasleduje tudi orožniki.

Iz Maribora

u— Dečji teden. Pod okriljem Jugoslo- venske unije za zaščito dece prirede Pod- mladec Rdečega križa, Podporno društvo za revne učence in Društvo za zdravstveno zaščito otrok zbirko po mestu s pomočjo skavtov in šolske mladine. Izkupiček zbirke je namenjen mariborski siromašni de- ci. Slabotni otroci bodo poslani v poštini- ške kolonije na Pohorje ali na morje, ob božični pa bodo revni otroci obdarovani z obutvijo, obleko in perilom. Občinstvo naj bo mladim nabirateljem naklonjeno in naj po svojih močeh žrtvuje za plemenite namene dečjega tedna.

u— Mornarska sekcija Jadranske straže v Mariboru vabi svoje člane, člane Jadr-anske straže in njih sivoce, kakor vse ljubi- telje našega morja na družabni večer, ki bo 12. t. m. ob 20. na vrtu Gambrinove re- stavracije. Vstop prost.

Iz Celja

u— Včerašnji shod bojnikov, za ka- terega so z velikim tamtom agitali po vsem celjskem in še sosednem laskem okraju, je bil za prireditelje in komandan- te hudo razočaranje. Napovedovali so 4 do 5 tisoč udeležencev, zbralo pa se jih ni niti 1500; med njimi je bil dober del radovednežev, ostali zborovalci pa, kakor skoro po vseh bojnovskih shodih, taki biv- ši klerikanci, ki še vedno zakrknjeno čaka- jo na povratek svoje strahovlade. Celje samo je bojovnike odklonilo, kar se je vi- delo zlasti po tem, da kljub hud agitaciji ni bilo nikjer zastav z edino izjemo onih gostilen, ki so računale na obisk zboroval- cev. Ko je prišel posebni vlak iz Ljublja- ne, ki je sprejemale potnike tudi na vmes- nih postajah, je šlo s kolodvora na shod točno 324 ljudi, z vsemi ostalimi vlaki pa ni prišlo niti sto zborovalcev. Nastopili so glavni gromovniki, znani z dosedanjimi bo- jnovskimi shodi, za celjske bojovnike pa sta govorila bivši avstrijski major Orel in celjski lekarnar Gradšnik. Povedali niso ničesar novega. Značilno za sestavo zboro- valcev je bilo, da so se ponovno slišali vzkliki »Proč s Kramerjem!« in »Živijo Ko- rošec!«. Incidenta ni bilo nobenega.

KULTURNI PREGLED

Prijateljem Maribora

Maribor 8. maja.

Leta 1847 je izšla prva mariborska mo- nografija; ostala je edini opis Maribora do 1926, ko je izdal Gabriel Majcen Kratko zgodovino Maribora. Ta je v kratkem ča- su pošla, kar priča kako nujno smo jo ra- bali in kako potrebno nam je danes novo zgodovinsko delo o Mariboru.

Dejstvo, da nimamo danes nobene zgodovine Maribora, ni v skladu s kulturnimi in gospodarskimi prilikami našega prebivalstva, prav tako pa tudi ne s polo- žajem mesta, ki šteje z neposredno oko- lico do 50.000 prebivalcev.

Zato si je Zgodovinsko društvo v Ma- riboru (ZDM) nadelo nalogo, da izda na 15–20 tiskovnih polah (okoli 250 strani velike osmerke) s slikami in prilogi (predvideno okoli 100) bogato opremljeno delo, ki bo vsakomur najboljši kazipot p mariborski preteklosti od prazgodovine preko rimskega, srednjega in novega do najnovejšega časa in do v kulturni, o- licitni, cerkveni, gospodarski, umetniški in literarni zgodovini. Pri delu bodo sodelo- vali poleg vseh mariborskih zgodovinar-jev in drugih činiteljev tudi glavni pre- stavitelji slovenske in jugoslovanske zna- nosti, univerzitetni profesorji: dr. Ljudmil Hauptmann, dr. Milko Kos, dr. Balduin Saria ter spomeniški konservator dr. Fran- ce Stele. Tako je vsebina dela, ki bo izšlo

pod naslovom »Mariborski zbornik« v drugi polovici leta 1935, strokovno zasli- gurana.

Ni pa osigurana gmotna stran dela. ZDM ne more dati omejenih gmotnih sredstev, s katerimi razpolaga, izdati zbor- nika o Mariboru samo. Zato se obrača do vsega prebivalstva, ki se zanima in tu- ti Mariborom, z vabilom, da se na delo na- roči. Subskripcijska cena Mariborskega zbornika znaša Din 60, cena zbornika po izidu pa bo znašala Din 100. Poštočekov- no položnico bo ZDM poslalo subskri- bentu, čim prejme naročilo.

Mariborske sosedje Ptuj in Celje ter še manjši kraji kakor Ljutomer, Središče ali Soštanj se ponajajo z lepimi zgodovinski- mi monografijami. Naš čut za Podravje in Maribor velja, da omogočijo Maribo- ru, da stopi v vrsto svojih sosedov ter da pomagamo ustvariti delo, ki bo naši zna- nosti v izpolnitvi, za Maribor in okolico zrcalo preteklosti, za lastnika Mariborske- ga zbornika pa izvor spoznavanja nekda- njih kulturnih vrednot na zemlji, ki je naša ožja domovina. Pot h kulturi in k narodu vodi samo iz spoznanja samega sebe, iz spoznanja domačega kraja!

Dr. Franjo Lipold m. p., mestni načelnik v Mariboru.

Dr. Fran Kovačič m. p., predsednik Zgo- dovinskega društva v Mariboru.

Iz slovaškega kulturnega življenja

V Bratislavi je prišel lani izhajati novi mesečnik »Slovenske smere«, ki ga urja- ta pesnika Janko Jesensky in Boleslav E. Lu- káč. Ze prve številke so pokazale, da na- staja med tem časom in »Slovenskimi Po- hlađim« (ki so lani slavili 50letnico izhaja- nja) boj za prvnost. »Slovenske smere« prinašajo tudi prevode iz tujih literatur in pričajo o živahnem zanimanju za evropsko umetnost, kar utesne samo koristiti se pre- malo evropsizirani Slovaki.

Drugi novi časopis je »Postupa«, ki je pri- šel izhajati letos januarja v Trnavi. Okoli njega so se združili mladi katoliški pesni- ki in pisatelji. Prve številke niso priložile nič novega: ne kažejo nikake prebojnosti. Omeniti je treba samo njih idejnega vodi- telja, ki se v zadnjem času spušča tudi v kritiko, pesnika Hilbino, čigar zbirka »Ce- la do raja« je izšla lani in pomni done- sek k poeziji mlade Slovaške.

Slovaki imajo potentakom pet literarnih časopisov. Razen že omenjenih izhajata še katoliška »Kultura« v Trnavi, ki jo ureja profesor bogoslovja dr. Zlatoš, in »Sélan« v Prazi pri Maraču v redakciji pesnika Smreka.

»Poezija povojne Slovaške« se imenu- je prva knjiga, ki je izključno posvečena razvoju in življenju mlade Slovaške. Njen avtor Ján E. Bor pogumno uvaja z njo ne- kako revizijo, ki so jo zahtevale že same razmere in čije potrebo je večkrat naglašal

bratislavski vseučilišni profesor dr. Albert Pražák. Prinaša evropska merila, sistemati-čno vrednotenje in razvrščanje. Spis je pomemben tudi zaradi tega, ker obogačuje slovaško kritično terminologijo z novimi be- sedami. Pred vsemi se odlikuje stardja »Profinožec« (t. j. pesniki, ki so si po svo- emu značaju antipodi). Z njo je Bor usne- lo, da je zgrozoteno in z razumevanjem oris- al profile dveh vodilnih slovaških pesni- kov E. B. Lukáča in J. Smreka. V slednji »Nastop generacij« podaja Bor z njemu lastno jedrnatostjo in očitno tipizacijo pul- ziranje povojne Slovaške.

Slovaško narodno gledališče v Bratislavi je minuli mesec uprizorilo novo slovaško igro »3000 ljudi« s socialno tematiko. (3000 Slovakov izgubi z ustavitvijo dela v tovarni vsakdanji kruh.) Pisec, evangel. bogoslovec Ivan Barč, preseaneča s svojim obvladanjem gledališke tehnike, in slovaška javnost lah- ko po tem debutu še marsikaj pričakuje od tega avtorja. Ne smemo pač pozabiti, da Slovaki pred vojno niso imeli niti uvelja- nega književnega jezika in torej v dramati- ki šele začnjanje, zato je treba tem bolj oozdraviti vsak nov talent.

J. I.

Dr. Rudolf Sajovic, »Rassegna di Le- gislazione Jugoslava«. V založbi rimske- ga »Istituto di studi legislativi« in kot ponatis iz zbornika »Annuario di Diritto Camparato e di Studi Legislativi« je iz- šel spis apelacijskega svetnika in priv- docenta ljubljanske univerze dr. Rudolfa Sajovica »Rassegna di Legislazione jugo-

Gospodarstvo

Uvedba banovin. trošarine na vino in žganje

Trošarinska taksa se ukine

Banovinski svet dravske banovine je na svojem zasedanju v letošnjem februarju sklenil, da se na podlagi uredbe o izvajanju javnih del od 22. novembra preteklega leta nanovo uvede banovinska trošarina na vino in žganje, in sicer v višini 1 Din od litra vina in mošta ter 5 Din od hektolitrske stopinje žganja. Te trošarine pa doslej ni bilo mogoče uveljaviti, ker se ni bila izdala tozadevna uredba. Kakor je »Jutro« včeraj poročalo, je finančni minister dr. Djordjević sedaj po odobritvi ministrskega sveta predložil uredbo o višini in načinu pobiranja ter kontroli plačevanja banovinske trošarine na vino in žganje, ki bo stopila 20. t. m. v veljavo, s čimer bo omogočena uvedba banovinske trošarine v vseh banovinah, ki so to sklenile.

Uredba o izvajanju javnih del določa, da emeje banovine a sklepom banovinskega sveta po odobritvi ministrskega sveta uvede banovinsko trošarina na vino in žganje. ki se pobira v trenutku, ko pride vino ali žganje v promet in potrošnje. Točileci pišajo na drobno plačajo to trošarina, če nabavijo vino in žganje neposredno od producenta, šele takrat, ko nastavijo dotični eod, točileci plačajo na debelo pa ob prodaji. Od pobiranih zneskov morajo banovine uporabiti za redne proračunske izdatke oni znesek, ki so ga doslej dobivale od trošarinske takee; iz ostanka pa se ustanovi banovinski sklad za javna dela, ki ga upravlja ban. Z uvedbo banovinske trošarine na vino in žganje se namreč ukine na ozemlju dotične banovine pobiranje državne in banovinske trošarinske take po točki 4. člena 42. zakona o državnih trošarinah (od pobrane državne in banovinske trošarinske take je doslej dobivala banovina 50%, ostanek pa je pripadal državi). Čeprav pomeni uvedba banovinske trošarine na vino in žganje povečanje splošne obremenitve vina in žganja, vendar bodo gostilničarji to reformo pozdravili, saj se je do sedanjega trošarinska takea, ki se odmerja po višini točilec take in se skupnino tudi po številu prebivalstva, kjer ima točilec svoji obrat, izkazala kot krivica in in je gostilničarstvo samo zahtevalo, da se znova uvede pobiranje trošarine po iztočenih količinah. Trošarinska takea je doslej donosala v dravski banovini okrog 11 milijonov Din, od tega pa je le polovica prešla banovina, dočim je druga polovica šla v korist države. Nova trošarina, ki bo sedaj uvedena, pa bo donosala kakih 20 milijonov Din in bo v celoti pripadala banovini, deloma za splošne potrebe (v višini do sedanjih dohodkov od trošarinske takee), deloma pa za fond za javna dela.

Po uredbi o višini, načinu pobiranja in o kontroli pobiranja banovinske trošarine na vino in žganje, ki je bila priprava izdana, se trošarina na vino in žganje maksimira v višini, kakor je to sklenil banovinski svet. Trošarina bodo pobirali banovinski organi v krajih, kjer so taki organi, v ostalih krajih pa občinski organi, ki pobirajo tudi občinsko trošarina.

Točileci na drobno bodo plačali trošarina na vino in žganje, kadar vino in žganje kupijo neposredno od producentov, šele tedaj, ko bodo eod vina ali žganja stavili v promet. Točileci na debelo pa bodo plačali banovinsko trošarina, kadar bodo vino in žganje prodali. Na vino in žganje, ki se prodaja v originalno zaprtih steklenicah, plača trošarina točilec na debelo, ki polni te steklenice, kadar jih prodaja. Prodajalnice vinogradniških zadrug ali producentov se imajo smatrati kakor točileci na veliko ali na de-

belo, po tem, kakšno pravico točenja imajo. Pri točilih na drobno bodo pristojni kontrolni organi vodili beleške o stanju vina in žganja v kleti. Točileci na drobno morajo prijaviti kontrolnemu organu prejem vina ali žganja, bodisi, da je nabavljeno od producenta ali založitelja. Neotvorjeni eodi vina ali žganja morajo ostati zapakirani v kleti. Kadar bo točilec na drobno zapakirani eod staviti v promet, je dolžan napraviti prijavo pristojni kontrolni oblasti in takoj položiti ustrezajoči znesek trošarine za to vino, odnosno žganje. Točileci na debelo morajo voditi knjigo po čl. 14. trošarinskega pravilnika, ki bo služila tudi za kontrolo banovinske trošarine. Pri točilih na drobno bodo kontrolna oblastva vsako tromesečje zaključevala beleške o stanju vina in žganja v kleti točilec. Pri točilih na debelo pa se mora vsako leto do konca avgusta napraviti letni obračun, pri čemer se dovoljuje brez kakršnihkoli posledic izguba pri vinu v višini 5% letne količine in pri žganju 3%. Pri izgubah, ki presegajo ta dovoljeni primanjkljaj do 10% pri vinu in do 5% pri žganju, mora točilec na debelo plačati trošarina; če pa so razlike večje, se mora uvesti kazensko postopanje. Pri točilih na drobno se priznava letna izguba pri vinu 5%, pri moštu 10% in pri žganju 3%.

Ako točilec na drobno ali na debelo pošlje vino ali žganje iz enega kraja točilec v drug kraj, mora biti pošiljaka opremljena s spremnico, ki jo izda pristojni organ občinskega oblastva v kraju, odkoder se pošlje vino. Kadar hoče kdo vino izvoziti v inozemstvo, pa ni producent, temveč točilec, mora predložiti kontrolnemu oblastvu

NIVEA na zrak in sonce

Toda, prosimo, oprezno! Vsa koža se je zaradi zimske obleke odvadila sonca, zato se natrite najprej z Nivea-kremo ali Nivea-oljem; oboje varuje in neguje kožo in pospešuje, da postane prirodno rjava.

prijava. Takša prijava ni potrebna, če izvozi vino producent sam. Povračilo trošarine za izvoženo vino ali žganje (če je že obremenjeno s trošarino), se lahko zahteva v roku 180 dni od dneva, ko je bilo vino ali žganje izvoženo.

Omaga dne, ko se v kaki banovini uvede trošarina na vino in žganje po tej uredbi, se morajo popisati vse zaloge vina in žganja pri točilih na drobno in debelo. Pri točilih na drobno se morajo sodi vina in žganja staviti pod pečat, v kolikor se takoj ne položi ustrezajoča trošarina. V sencijskih in drugih trgovinah, kjer se prodaja vino in žganje v originalnih steklenicah, se mora prav tako popisati zaloga in se mora trošarina takoj plačati, pri čemer pa se prizna 50% že plačane pavšalne trošarinske take na tekoče dvomesečje, odnosno tromesečje. Na teritoriji banovin, ki uvedejo banovinsko trošarina po tej uredbi, se počenši od naslednjega dvomesečja, odnosno tromesečja ne pobira več do sedanjega državna, banovinska in trošarinska takea. Uredba dobi obvezno moč 20. t. m. v vseh onih banovinah, kjer je bila uvedba banovinske trošarine že sklenjena.

Pred otvoritvijo svobodnih carinskih skladišč na Sušaku

V naši zunanji trgovini opažamo zadnja leta razveseljivo preorientacijo v tem pogledu, da se pri izvozu in uvozu vedno bolj poslužujemo morske poti. S tem je postalo vprašanje izgraditve naših pomorskih luk se nujnejše. V tem pogledu beleži Sušak sedaj velik napredek. Še v teku maja bodo namreč tam otvorili obširne objekte javnih in svobodnih carinskih skladišč.

Ze kmalu po pretratu si je Sušak prizadeval, da bi za privlačnost tranzitnega ter uvoznega in izvoznega prometa dobil poleg modernih skladišč in priprav za tehnično manipuliranje blaga tudi svobodno carinsko cono (»punto franco«) odnosno »porto franco«. Temu stremljenju pa so stale nasproti najrazličnejše ovire in tudi danes to vprašanje še ni toliko razčiščeeno, da bi bilo mogoče v bližnji bodočnosti računati za realizacijo. Na odločilnih mestih vlada v tem pogledu precejšnje nezazumevanje.

Leta 1929. je bil izdan pravilnik o svobodnih carinskih skladiščih v pomorskih lukah, naker se je mestna uprava na Sušaku pričela znova intenzivneje baviti z gornjim vprašanjem. Sušaki mestni občini je uspelo zagotoviti v ta namen potrebna finančna sredstva iz kaldrinskega fonda in je l. 1930. pričela z gradnjo obsežnih skladiščnih objektov na Karadjordjevem pristanišču, kjer lahko pristanejo ladje z večjo tonažo. Ta javna in svobodna carinska skladišča bodo v znetni meri lahko nadomestila režim svobodne carinske cone, tako da bo s tem precej zadoščeno prometno tranzitnim potrebam našega gospodarstva, ki je navezano na morsko pot. Skladiščna zgradba je dolga 145 m in so v njej nameščeni tudi vsi uradi, ki so potrebni za nemoteno odvijanje prometa. V zgradbi je nameščena carinarnica, finančna kontrola in luška kapetanija. Sam skladiščni prostor je dolg 113 m in širok 33 m, in sicer v kleti, v pritličju in l. nadstropju. Na obeh straneh skladišča so po trije železniški tiri in na vsaki strani po eno električno dvigalo.

Letos je bila zgradba dovršena in je mestno načelstvo od pristojnih oblastev že dobilo dovoljenje za vodenje »javnih in svobodnih carinskih skladišč«, kakor se bodo uradno imenovala ta skladišča. Pri teh skladiščih gre za kombiniran režim. Pod isto streho so javna skladišča in svobodna carinska skladišča. Seveda so svobodna carinska skladišča prostorno dočela ločena od javnih skladišč, tako da je mogoče točno carinsko nadzorstvo nad vskladiščenim blagom v amisu pravilnika

o carinskih skladiščih v pomorskih lukah, ki priznava takim skladiščem razne ugodnosti, ki v znetni meri nadomeščajo institucijo svobodnih carinskih con (»punto franco«) v morskih lukah. Pravilnika dovoljuje n. pr. v svobodnih carinskih skladiščih denaturiranje, alkoholiziranje, prepakovanje, pretakanje, mešanje, sortiranje in čiščenje ter vse ostale posle, ki so potrebni za vzdrževanje blaga. Dovoljene so tudi nekatere manipulacije pri katerih lahko blago menja svojo tarifno kakovost in izgubi na teži. Za časa trajanja vskladiščneja v svobodnem carinskem skladišču je blago oproščeno plačevanja carine in se s carino obremenjuje šele tedaj, ko pride iz skladišča v promet. Na drugi strani bo uprava skladišča na podlagi zakona o javnih skladiščih lahko izdajala skladiščnice (warrante) in bo tudi izdajala posojila na vskladiščeno blago, kar bo zelo olajšalo kreditno poslovanje na sušaškem trgu.

Prihodnji teden bo sušaška mestna uprava že izvolila svoje zastopstvo v upravi teh javnih svobodnih carinskih skladišč. Otvoritve teh skladišč pomeni vsakogar veliko ugodnost za našo izvozno in uvozno trgovino in je pričakovati, da se bo promet sušaške luke precej dvignil. Skladišča se bodo vzdrževala od dohodkov pristojbin za vskladiščanje. Tarifa za te pristojbine je že določena. Za tranzitno blago je predvideno v tarifi brezplačno ležanje za do 3 tednov, predvidene pa so tudi razne olajšave za drugo blago. Financiranje obratovanja v tem skladišču je prevzela Grad-ska štedionica na Sušaku.

Po najnovejši statistiki se je luški promet na Sušaku lani zopet dvignil, in sicer na 502.000 ton blaga nasproti 403.000 tonam v l. 1932., 560.000 tonam v l. 1931. in rekordnemu prometu 728.600 tonam v l. 1930.

Gospodarske vesti

— Rumunija je zaradi suše prepovedala izvoz žita in fižola. Ker so zaradi trajne suše izgledi za letošnjo letino vedno slabši, je rumunski ministrski svet izdal naredbu, po kateri se do nadaljnjega prepove vsak izvoz žita in fižola. Namen tega ukrepa je, da se zagotovi žito za domačo potrebo, če bi bila letina tako slaba, da ne bi zadostovala za prehrano prebivalstva.

— Konference predstavnikov obrtnih zbornic in obrtnih odsekov skupnih zbornic. V tork in sredo se je vršila v Skoplju konferenca predstavnikov obrtnih zbornic in obrtnih odsekov skupnih zbornic iz vse države. Na tej konferenci se je razpravljalo o šušmarstvu, o kartelih, o razdol-

žitvi obrtnikov, o reviziji delavske zakonodaje, o novelizaciji obrtnega zakona in o skupnem davku na poslovni promet. Glede šušmarstva je bilo na konferenci podarjeno, da je to veliko zlo tako za legalne obrtnike, kakor tudi za državo in konsumente. Čeprav je v obrtnem zakonu krošnjarstvo prepovedano, je vendar neobhodno potreben poseben zakon, ki bi olajšal pobijanje šušmarstva in omogočil zaščito pravih obrtnikov, ki nosijo vsa javna bremena. Drugo zlo v našem gospodarstvu so karteli, ki ne poznajo mej pri odrejanju cen svojim proizvoznim in ne do-dijo nikakega računa o splošnih in narodnih interesih. Zato je treba kartele onemogočiti. Enako nujna je potreba ureditve dolgov obrtnikov, ki so zaradi zaščite kmetov prišli v zelo težaven položaj. Takim obrtnikom se mora omogočiti in olajšati prehod iz sedanjega stanja.

— Kritje nemške marke je ponovno nazadovalo. V prvi četrtini maja se je zlati zaklad nemške Reichsbanke ponovno zmanjšal za 21,4 na 183,6 milijona mark. devizne rezerve pa so nazadovale za 0,6 na 7,4 milijona mark. Pri skupni vsoti zlatih in deviznih rezerv v višini 191 milijonov mark znaša sedaj kritje obtoka bankovcev le še 5,4 odst. (prejšnji teden 5,8). Če pa se računa kritje, kakor običajno, tedaj vidimo, da je kritje padlo že pod 5 odst.

— Glavna skrb vsakega podjetnika je, da obrzi svoje podjetje na dosežni višini; v sedanjem času boljšanja pa že mora gledati, da ga dvigne. K temu vodi mnogo poti. Predvsem mora sedaj vsak skrbeti, da bodo njegovi proizvodi poceni in kakovostni, da lahko konkurirajo inozemskim proizvodom. Kdor zalaga domači trg s takimi proizvodi, rešuje brezposelnost. Za pridobi večji krog konsumentov, odnosno odjemalcev, jih mora tudi seznaniti a svojimi proizvodi. To priliko mu nudi najceneje in najbolj ljubljanski velevozem z letošnjo pomladansko razstavo od 30. maja do 10. junija. Izkoristite priliko, prijavite se kot razstavljaleci in gotovo boste zadovoljni z dosežnim uspehom.

— Kreditno društvo Mestne hranilnice ljubljanske sklicuje za 15. maj ob 15. v hranilnični posvetovalnici 26. redni občni zbor z običajnim dnevnim redom.

Borze

Devize.
Beograd. Amsterdam 2316,79 — 2328,15, Berlin 1344,03 — 1354,88, Bruselj 798,57 do 802,51, Curih 1108,35 — 1118,85, London 174,08 — 175,68, Milan 290,95 — 292,75, Newyork 38,7911 — 34,0737, Pariz 225,68 do 226,80, Praga 142,34 — 143,20 (premija 28,5%). Privatni kiling: Avstrijski šilingi 9,39 — 9,49, španske pesete 6,60 — 6,70.

Elekti.
Beograd. Voljna škoda 310, 308,75 zaklj., za september 310 zaklj., 7% investicijsko 71 zaklj., 4% agrarne 36,50 — 37,50, 7% Blair 21,25 zaklj., 8% Blair 54 zaklj., Drž. b.p. banka 65 d., 6% begliške 54,05 z., Dar. banka 4095 zaklj., Prlv. agrarna banka 216, 214 zaklj.

Tri leta za dolge prste

Ljubljana, 9. maja
Pred malim kazenskim senatom se je zagovarjal 32letni samski delavec Mihael Jevšak z Orlega pri Ljubljani zaradi številnih vlovov. Miha Jevšak je poseben kriminalen tip. Pred ljubljansko poroto je bil avgusta l. 1925. obsojen na 10 let robije za gublji rop. V mariborski kaznilnici, kamor so ga potem zaprli, je bil marljiv in delaven. Doletelega je a amnestija in so ga leta 1932. odpustili pogojno na svobodo.

Nesrečni Jevšak je bil, kakor ga rudniška občina opisuje, dobro leto izredno marljiv in vse je kazalo, da postane spet pošten član človeške družbe. Naenkrat pa je zašel spet na kriva pota. Od oktobra lani pa do marca letos je izvršil šest večjih vlovov, a pri treh nočnih pohodih je bil pravčasno preprečen. Vlomil je navadno v trgovine, in sicer tako, da je navrtal vrata in si napravil luknjo, skozi katero je zlezal noter. Dvakrat je vlomil v trgovino Konzumnega društva na Rudniku, odkoder je odnesel razno blago. Podkopal je celo zid, da je mogel v notranjost. Spravil pa se je tudi na čebelarne panje. Na Rakovniku je dr. Milana Podgorniku in Jakobu Božiču ukradel pet panjev čebel. Zanimal se je zlasti za Znidarskeve panje, iz katerih je satovje s čebelami kar ven potegnil in potem med prodal ali pa sam snedel.

Letos 16. marca je vlomil Jevšak tudi v trgovino G. Antona Novaka v Bizoviku, odkoder je odnesel raznega blaga za 2274 Din. Miha Jevšak je dobil tri leta robije in je s kaznijo zadovoljen.

SOKOL

Sokol v Rajhenburgu je imel v preteklem mesecu dve prireditvi: dn 2. aprila je uprizoril dve enodejanki s pevskimi in glasbenimi točkami, in 29. aprila burko »Nedolžni lahkoživec«. Vsi igralci so svoje vloge prav dobro podali. Zal je, da domačinje še vedno ne znajo ceniti prosvetnega dela našega društva. Za velik trud, ki ga imajo igralci z uprizorjanjem iger, bi bilo pričakovati, da tržani v večjem številu počajo naš dom.

Zbor društvenih načelnikov in načelnice celjske sokolske župe je bil v nedeljo 6. t. m. v Celju. Dopolnile so bile pod vodstvom župnega načelnika br. Poljskaja in župne načelnice s. Gruhnove predelane vaje, ki so pokazale vso tehnično izvežbanost sokolskih tehničnih vodij. Ob 13.30 se je pričelo zborovanje v Sokolskem domu v Gaberju. Obravnavana so bila vsa aktualna vprašanja, zlasti zadeve tehnične značaja. Ob tej priliki je imel župni prosvetar br. Verstovšek kratek nagovor o sokolskih vzgoji in o prosvetnem delu v družinah s posebnim ozirom na današnje prilike. Zborovanje je pokazalo, da se društva intenzivno pripravljajo za župni zlet v Celju in da bo udeležba telovadnega članstva zelo velika.

S P O R T

Primorje: Sparta (Zagreb) 2:1 (2:0)

Po daljšem odmoru je včeraj moštvo ligaša nastopilo proti zagrebški Sparti in beležilo pičlo, toda zaslužno zmago

Ljubljana, 10. maja
Po dolgem presledku vendar tekma, ki je bila nekaj preko okvira našega podsvetnega prvenstva. Sparta sicer ni klub zvečnega imena, toda ljudje so hoteli videti domačega ligaša po tolikem času, pa jih je prišlo okoli 600 na prireditve.

Za uvod dve predtekmi

V prvi je črno-beli naraščaj igral s Slovansko rezervno in jo v lepi igri odpravil s 3:0 (1:0). Sodli je g. Martelanc.

Drugo predtekmo je absolvirala primorska rezerva z viššo Svobodo. Rezultat je bil 3:1 (1:1) za primorsko rezervno, ki je svojega nasprotnika po obojestranskem enakovredni in lepi igri prvega polčasa šele v drugem polčasu potisnila v defenzivo.

Nato sta nastopili precej po napovedanem času h glavnemu tekmi enajstorici: Primorje: Logar — Hasl, Bertonec I — Zemljak, Boncelj, Prevoinik — Šlamberger, Pupo, Jez, Pepek, Zemljak.

Sparta: Mihelič — Pizaj, Smrčič — Mužar, Berner, Kralj I — Tomičič, Palfy, Kralj II, Begović, Hus.

Črno-beli so

zmagali v prvem polčasu.

Tedaj so predvedli še dovolj zanimivo igro, dast je tudi v tem delu igre sapsutlilo moštvo tudi precej negativno vta. Najboljši del moštva je bil brez dvoma napad, in sicer od srede na levo. Tudi to se proizvajale prvorazredne kombinirne poteze, zlasti je bila lepa in sa nasprotni gol nevarna igra med Ježem in Bertonecem. Jež je pametno delil žoge, Pepek pa je držal dobro zvezo z Zemljikom. Prav dober tebičar je bil v napadu Pupo, ki je bil v sodelovanju v trju sicer malo počasn, pa precej koristen, vendar je desna stran napada v celoti bila lažja od leve. Pri kritjih še prvi polčas napad ni našel prave opore, in ko je v drugem polčasu dal iz sebe, kar je imel, se je igra pretvorila v prilično enostransko bombo: gostje so bili tedaj mnogo v napadu! V tej fazi je bil izrazito šibek Prevoinik, Zemljak komoden, Boncelj pa premajhen za ogromno delo ob tako neintenzivni podpori stranskih krilcev. Obramba je razen Logarja, ki je napravil vtiš zelo sigurnega vratarja »plavalca«. Če je bil Staniko dokaj slabši kot običajno, je bil Hasl še za dobro nianso šibkejši in nezanesljivši. Treba bo — posebno slednjemu — krepko zasukati rokave in se poboriti za i za formo i za kondicijo.

Spartanci so sicer v drugem polčasu prevladovali in s tem dokazali svojo bolj-

šo kondicijo — saj so sredi hude prvenstvene kampanje — toda

promočnega partnerja niso pokazali. Ramred zase je še vedno stari »Kranjac«, naš šikar Mihelič, ki se je mal izbornu okoristiti a svojo dolgoletno rutino. Imel je precej posla in ga je opravil v lepem stilu. Po prvem голу je rezerva zamenjala Pizaja, ki je gol zakrivil in prav v tem rezervnem igralcu se je odkril najboljši branilec na terenu. Imel je izborn start in precej raztrgal kombinacijske pentlje na levem primorsanskem krilu. Srednja vrsta gostov je kot celota močno nadkrljevala domačo, predvsem v konstruktivnem delu. Dobro je držala zvezo med posameznimi deli moštva. Delo napadne vrste, kjer se je v kombinacijah dobro razumel notranji trio, je ngajalo do kazenske črte. Strelcev v napadu ni, sprdlo slabe igre primorsanske obrambe bi bil moral napad izbiti nekaj več koristi. Zagrebčani so v splošnem startali bolje od domačih, toda če bi bili razvili v startu še nekaj več energije, bi bili lahko zelo nevaren nasprotnik.

Kratek potek

Igra je bila zlasti v prvem polčasu precej zanimiva. Napad P. je delal lepo in energično, pa tudi streljalo se je mnogo. V 7. min. je izkoristil Zemljik Pizajev »kileker«, mu pobegnili in ob blizu ukani gol Miheliča. Po preledku zelo živahne igre je v 18. min. Pepek lepo prodrl in zaključil svojo individualno akcijo s silovito, plasirano bombo, ki jo je Mihelič v lepem padu odbil; 2. vra je prišla Ježu na nogo, ki jo je iz bližine snil preko ležkega Miheliča, 2:0 za P. P. si je izdelalo še nekaj šana, ki pa so ostale neizkoriščene.

Začetek drugega pol časa je bil ves v znamenju pritiska Zagrebčanov. Vendar so si prve šanse izdelali črno-beli in Mihelič je moral pritegniti na pomoč vse svoje znanje. Potem v 23. min. borba med Haslom in Husom, v kateri tik pred golom zmaga Hus in neubranljivo zmanjša na 2:1 za P. Gostje so zmerom bolj povzani, njihova skupna igra pride vse bolj do izraza, vendar pred golom so šibki. Še te po celih 30 minutah se povzne primorsanski napad do nevarnejših podvigov čma tudi lepe šanse. V 36 min. se je zopet izkazal Pepek, njegova bomba gre pod prečko in za Miheličem na tla (gol, ali ne — kdo bo odločil?), vendar do kraja ostane samo 2:1.

Sodli je g. Jordan v splošnem zelo dobro, samo malo preležerno.

Statetni tek Atene

Domača prireditel brez konkurence.

V nizu več uspešnih prireditev je TKD Atena priredila včeraj zanimiv statetni tek za prehodni pokal ge. Agmole. Start in cilj sta bila poleg njenih teniških prostorov v Tivoliju, proga pa je odto vodila po tivoliskem gozdu do Čada in spet nazaj do cilja ter merila okrog 3000 m. Razdeljena je bila v 5 odsekov, in sicer z delnimi programi po 1000, 800, 600, 400 in 200 metrov. Organizacija je bila dobra, če se vzame v poštev, da so morali prireditelji v zadnjem hipu poskrbeti za konkurenco iz svojih vrst, ker se atletične lokalne nasprotnika, na katerih start se je računalo do zadnjega, niso udeležile tekmovanja.

Startali sta — a polurno zamudo — dve stateti Aten, izmed katerih je zmagala stateta I. v postavi: Ulaga Ema, Dolenc Mary, Simončič Gusti, Šmuc Špela in Bizjak Pina s časom 10:50. Druga stateta je dosegla čas 11:23,4. Tekalce boljše statete so vodile od starta do cilja in so druga za drugo povečevale razdaljo pred drugo, tako da je imela Pina na cilju skoraj vsa zadnjo progno nasloka. Doseženi čas je za dano konkurenco prav dober. Prehodno tarilo, lep pokal iz stekla, bo torej do prihodnjega leta hranila Atena.

H kraju moramo obooditi neumljivo abstinenco ilirijanskih atletinj. Komaj je ženska lahkoatletika spet dobila nekaj aktivnih delavcev — in kakor smo videli baš na včerajšnji prireditvi — tudi že prve podpornike, pa se že spet nekaterim ne zdi, da bi složno in skupno hodili enako pot — za čim lepši razvoj naše ženske lahke atletike. Ko nekateri gradijo, pa drugi podirajo, tako da res ni čudno, če po vseh lepih besedah ne moremo pokazati na propagandnem statetnem teku več kot 10 tekmujočih.

Mednarodni lahkoatletski miting Primorja

Jutri in v nedeljo na igrišču Primorja.

Za zadnjo prekušnjo pred lahkoatletskim državnim prvenstvom za moštva (26. in 27. t. m.) priredi ASK Primorje mednarodni miting, za katerega so razen domačih atletov prijavljeni tudi nekateri odlični inozemski atleti, člani KAC iz Celovca.

V Kuntschtu, večkratnem avstrijskem državnem reprezentantu v tekih na 1500 in 5000 m, ki je bil zadnje čase zaradi padca s konja blestran, pa je v zadnjem času toliko okreval, da bo morda le lahko nastopil. V vseh ostalih disciplinah nastopijo mnogi odlični atleti državnega prava s sprinterjem Kovačičem ter metalcema Seršenom in Švigelom na čelu.

Prireditelju pričakuje tudi avstrijskega reprezentanta v tekih na 1500 in 5000 m, ki je bil zadnje čase zaradi padca s konja blestran, pa je v zadnjem času toliko okreval, da bo morda le lahko nastopil. V vseh ostalih disciplinah nastopijo mnogi odlični atleti državnega prava s sprinterjem Kovačičem ter metalcema Seršenom in Švigelom na čelu.

Prireditelju pričakuje tudi avstrijskega reprezentanta v tekih na 1500 in 5000 m, ki je bil zadnje čase zaradi padca s konja blestran, pa je v zadnjem času toliko okreval, da bo morda le lahko nastopil. V vseh ostalih disciplinah nastopijo mnogi odlični atleti državnega prava s sprinterjem Kovačičem ter metalcema Seršenom in Švigelom na čelu.

Prireditelju pričakuje tudi avstrijskega reprezentanta v tekih na 1500 in 5000 m, ki je bil zadnje čase zaradi padca s konja blestran, pa je v zadnjem času toliko okreval, da bo morda le lahko nastopil. V vseh ostalih disciplinah nastopijo mnogi odlični atleti državnega prava s sprinterjem Kovačičem ter metalcema Seršenom in Švigelom na čelu.

čitate tedensko revijo ŽIVLJENJE IN SVET

pravilo za prvenstvo. Prireditel bo jutri a pričel ob 15.30 in v nedeljo ob 15. Če bi se v nedeljo popoldne vršila nogometna tekma, bo drugi del sporeda že v nedeljo dopoldne ob 9.30, v pavzi nogometne tekme popoldne pa tek 1500 m.

V nekaj vrstah. Včerajšnja pokalna tekma med Baskom in Haškom v Zagrebu je bila po trzovajni odgovedi Baska odgojena. V Beogradu je bil včeraj delavnik, pa moštvo ni moglo na pot — JNS je začel znova pretresati vprašanje tkzv. »egiptske afere«, ki je dvignila toliko prahu in je zdaj poseglo v njo tudi ministrstvo za fizično vzgojo. Na zadnji seli je bil izbran poseben odbor, ki bo s predstavniki ministrstva še enkrat proučil vse gradivo. — Preteklo nedeljo je priredilo kolesarsko društvo »Drava« v Ormožu dobro uspešno dirko na 23 km dolgi progi Ormož—Središče—Ormož. Zanimanje za to dirko je bilo tem večje, ker je na njej startal izven konkurence znani mariborski vozač Rozman. Se bolj presenetljiv je bil končni rezultat, kajti odlični vozač domačega kl. društva Matija Pavličič je za 17 sekund prehitel Rozmana. Tudi ostali vozači so dosegli prav dobre čase.

ASK Primorje (lahkoatletska sekcija). Jutri ob 15.30 in v nedeljo ob 15. (v primeru popoldanske nogometne tekme bo nedeljski spored že dopoldne s pričetkom ob 9.30 z izjemo teka 1500 m, ki bo v tem primeru popoldne v pavzi nogometne tekme) bo na našem igrišču mednarodni miting z odličnimi atleti iz Celovca. Ker je ta prireditel zadnja preskušnja pred državnim prvenstvom za moštva (26. in 27. t. m.), je dolžnost vsakega klubovega lahkoatleta, da nastopi na tej prireditvi. Discipline, v katerih nameravajo nastopiti, naj prijavijo najkasneje pol ure pred pričetkom tekmovanja tajniku sekcije Savu Sancinu v garderobi.

SK Reka. Vabim članstvo, da se polnoštevilu udeleži pogreba očeta našega člana Ladiča, ki bo popoldne z Glinc, Tržaška cesta 11. Predsednik.

Letno zborovanje zlmških sportnikov. V nedeljo 13. t. m. ob pol 9. dopoldne bodo zborovali zlmški sportniki v beli dvorani hotela Uniona. Zborovanje bo nudilo zanimiv pregled dela v pretekli sezoni, pa tudi razgovori o bodoči sezoni bodo poučni in pokazali, v katero smer se bo razvila bodoča sezona. Zborovanju lahko prisostvujejo zlmški sportniki, pravico do razpravljanja in glasovanja imajo samo delegati s pooblastilom.

Atena vabi na tenis! Teniški odsek TKD Atene opozarja ljubitelje belega sporta, naj se kmalu javijo k vpisovan

A. L.

Krinka proti krinki

Roman

Trenutek dejanja je bil prišel!

Poskočil je, a tudi cev svojega samokresa je poskočila kvišku. »Konzul Traer, z drugim imenom g. James Godefroy, vaša igra je doigrana... z zmerom... Lepa igra je bila, in le malo kdaj sem imel zoper vas kak adut v roki... a to pot bijem z asom vse vaše karte... Sami veste, da vem, česa ste zmožni, zato tudi veste, da vas brez usmiljenja ustrelim, če mi ne daste rok, da vas vklesem...«

Nikoli me še ni zadel pogled toll divjega sovraštva, in nikoli še nisem videl obraza, spačenega od hujše besnosti, kakor je bil njegov; a prepračen sem tudi, da ni bila na mojem obrazu še nikoli tako nedvomno zapisana pripravljenost, ubiti nasprotnika, kakor tisti mah.

Ne da bi trenil z očmi, bi ga bil ustrelil, če bi se mi bil postavil po robu.

To je razločno bral v mojih očeh.

Dal se je ukloniti, ne da bi črnil besedico.

Kapitan, nem od prepadenosti, je strmel zdaj vame, zdaj vanj.

»Kapitan, ta človek je tisti, ki vam je napravil zadnje dni toliko skrbi...« Tako govoreč sem potegnil vklesemu plavo laskuljo z glave in mu strgal muho izpod nosu. »Kapitan, če bi mu zdaj še oblekli dolgo suknjo, bi imeli o. Jamesa Godefroya... Podoben mu je, pravite, in vendar mu ni podoben?... Poznam

ta odgovor. Izpremembe tega človeka slonijo na izpremenljivosti njegovega obraza, in v tem trenutku si bo premislil pokazati patrov obraz...«

»Strahopetec nisem...« je ta mah rekel vklesem, in mož, ki nama je zdaj gledal v oči, je bil resnično pater.

»Pater...!« je zastokal kapitan, z nezatajeno grozo strmeč v zločinca, ki se je bil toli nenadoma izpremenil.

»Še dvajset drugih krink si je zmožen nadeti... in vse so enako popolne... Veleum je... na žalost, veleum brez srca, zakaj njegov glavni cilj je bil vse te tedne umor svoje rejenke...«

»Rejenke?«

»Da, kapitan, ta bolnica je gospodična Andersonova, imenovana Traerjeva, njegova rejenka. Ukana z zastrupljenjem je moj domislek... ne bojte se, čez uro ali kaj bo spet zdrava kakor riba v vodi; moj namen je dosežen, morilec je šel v past...!«

»V past?«

»Da, v past, ki sem mu jo nalašč nastavljal!«

»In ona... torej ni zastrupljena?«

»Bog ne daj, nikoli ni pila strupa. To, kar vidite v kozarcu, je takisto le bljuvajo sredstvo, enako tistemu, ki sem ga dal v kavo. Poskrbel sem tudi za dva enaka kozarca... da bi mu olajšal zastrupljenje...«

»Komu...?«

»Konzulu, oziroma zdravniku dr. Rifkampu... Premetenec ji namreč ni dal bljuvalnega sredstva, ampak prvi kozarec, o katerem je mislil, da je v njem strup... Če opazimo zamenjo, si je mislil, nu, potem je to nesrečna, a vendarle mogoča pomota; in razen tega bi bil gotovo spet jadrno izginil, in mi bi se bili lahko obrisali, kakor doslej še vsakokrat...«

»A čemu vse to? Še vedno vas ne razumem...«

»Kakor sem vam že rekel, je imel konzul Traer že nekaj tednov edini namen, da bi umoril svojo rejenko. Že dvakrat ali trikrat je poizkusil, a vselej mu je izpodletelo. Prvi poskus je bil v njegovi vili... o tem vam povem kasneje; drugega poizkusa se je lotil tu na ladji. Kakor veste, je bila gospodična Traerjeva v svoji kabini obstrljena. Svinčenka, ki jo je rnila, ni priletela iz nobenega drugega orožja, kakor iz konzulovega. Toda on, ki je drugače najboljši strelec, kar jih poznam, je zgrešil svoj cilj... Morda se mu je tresla roka, zakaj ustreliti brezvezno dekle in mimo tega še svojo lastno hčer, je vendarle nekaj nenavadnega... Za tem drugim poizkusom bi bil seveda prišel tretji in četrti, dokler ne bi bil dosegel namena. A v tem me je obšla dobra misel. Niti malo nisem v dvomih, da je imel konzul med ladijsko posadko ljudi, ki so mu pomagali. Pred vsem je bilo verjetno, da mu je eden izmed stewardov redno poročal o gospodični Traerjevi. Kakor vidite, me ta domneva ni prevarila. Komaj sem dal razglasiti, da je gospodična Traerjeva zastrupljena, je on po svojih zaupnikih o tem že vedel. In baš to sem hotel. Vse drugo so bili moji psihološki presodki. Kaj bo konzul storil, spričo take novice?«

Nič mu ni moglo biti bolj dobrodošlega od tega zastrupljenja. Prihranilo bi mu ves nadaljnji trud, in njegov cilj bi bil dožen. A kaj tedaj, če zastrupljenje ne bi doseglo svojega namena? Če bi žrtve rešili? To je bilo treba za vsako ceno preprečiti. Dr. Jeffers je bil bolan, iskali so drugega zdravnika. Tako je držal zastrupljenino življenje v roki. Seveda mi je pomagalo mnogo srečnih okoliščin. Učinek pasti, ki sem jo bil nastavljal, je bil odvisen od mnogih pogojev, a nazadnje je vendar dosegla svoj namen.«

»Samo... čemu vse to?«

Sterilizacija manjvrednih?

Ljubljana, 10. maja.

Društvo za pravno filozofijo in sociologijo je priredilo v tisk v tiskovni zalozi svoje članice interesantno predavanje o vprašanju sterilizacije, točneje: o »sterilnih negativnih evgeniki«. O sterilizaciji manjvrednih se tudi pri nas razpravlja že dolgo časa; delno pod vplivom tujih ukrepov v tem pravcu, delno pa zaradi tega, kar ima evgenika tudi med nami vedno več pristašev. Omenjeni sestanek Društva za pravno filozofijo in sociologijo je bil tem pomembnejši, ker sta predavala dva strokovnjaka: docent dr. Božo Škerlj z biološkega sališča in v. dr. pravnik dr. Avg. Munda s pravnega vidika.

Dr. Božo Škerlj je v uvodoma orisal razvej evgenike, čiji utemeljitelj je bratranec slavnega Charlesa Darwina in ki se je pred 51. leti prvič pojavila pod tem imenom. Prvi oboji evgenike je dedna snov, t. j. snov, ki jo dvoje individui v različnega spola z oploditvijo prenaša na potomstvo. Omenja jo na kratko biološko - dedne in peristatične vplive (t. j. vplive okolja), je predavatelj dokazoval, da slaba dedna snov čedalje bolj ogroža dobro. V Jugoslaviji je okrog 100.000 (t. j. 0,75 % vsega prebivalstva) šolobovnih otrok, ki so spoznani za manjvredne. V celem imamo v naši državi 3-4 % dedno obremenjenih ljudi. V Zedinjenih državah ameriških je 15 % ali 18 milijonov ljudi manjvrednih, t. j. takih, da bi jih bilo treba izločiti iz generativnega procesa. Vzdrževanje zavodov za manjvredne stane Zedinjene države 5 milijonov dolarjev ali 550 milijonov Din, kar pomeni 22 letnih budžetov Jugoslavije. Manjvredni pa niso za družbo samo breme, marveč tudi nevarnost. Človekoljubni oziroma do njih so po predavateljevem mnenju škodljivi, ker ogrožajo interese dedno zdravih in škodujejo višjim interesom naroda in človeštva.

Dr. Škerlj je na osnovi domačega gradiva dokazoval, da se manjvredni bolj plode. Če jih imamo danes 4 %, jih bomo imeli čez 270 let po matematičnem zakonu krivulje 60 % in čez 600 let 98 %, iz česar nujno sledi odgovornost sedanjega rodu nasproti potomcem. Zatem je predavatelj prešel na sredstva zoper naraščanje manjvrednih. Obstoja dve poti: pozitivna in negativna. Pozitivna je v favoriziranju večvrednih, negativna pa v raznih ukrepih zoper manjvredne. Če se ne bo družba oprijela boja proti obremenjenosti, bodo le-ti dobili nekoč večino, in človeštvo bo izhralo za duševnimi boleznimi, ki vedno bolj naraščajo. Izmed sredstev negativne evgenike je predavatelj omenil azilacijo (izoliranje manjvrednih v zavodih), ki pa je nehumano in ella drago sredstvo. Dalje preprečitev oplojevanja pri manjvrednih z rabo profilaktičnih pripomočkov, ki pa so nezanemljivi in ne prihajajo v poštev. Potem kastracija, ki je priporočljiva zgolj pri seksualnih zločincih, ne gre pa, da bi z njo pretvarjali dedno obremenjene v evnuhoidne ljudi. Slednji prihaja v poštev sterilizacija, in to smatra predavatelj za najprimernejše sredstvo evgenične politike. Najlažja je sterilizacija pri moških, a tudi pri ženskah ni težja od normalne operacije slepica. Število ljudi, ki bi jih bilo treba sterilizirati, je za sedaj ogromno, pozneje pa bi postajalo čedalje manjše. Predavatelj je odločno odklonil splav (abortus), ki se ga večidel poslužujejo dedno zdrava ženska. Po njegovih računih znašalo število splavov v naši banovini 30.000 na leto. Ob koncu ee je predavatelj zaustavil tudi pri etični plati problema, poudarjajoč, da je zahteva po sterilizaciji manjvrednih etično zdrava, ker rešuje kvaliteto človeštva pred kvantiteto in pred izrodod, Evgenika pa zahteva preobrazbo evolutivnega nazora.

Višji dr. pravnik dr. Avg. Munda je spregovoril o problemu sterilizacije s pravne strani. Pravna osnova sterilizacije je nedvomno bistveno drugačna od pravne osnove za odpravo plodu. Medicinsko indicirana sterilizacija je po njegovi sodbi pravno dopustna in je ni smatrati za telesno škodbo, kakor kazenski zakon kvalificira sterilizacijo, izvršeno zaradi nezdravstvenih namenov. Občestvo ima interes na tem, da se ljudje plodi, nima pa interesa, da bi se plodili manjvredni. Za evgenično sterilizacijo pa je potrebna privolitev prizadelega. Predavatelj je s pravnega vidika odklonil socialno indicirano sterilizacijo, takisto je kazensko-pravno nedopustna rasna indikacija, medtem ko je kastracija pravno dopustna v primerih kriminalne spolne abnormalnosti.

Tako sta obe predavanji izkrenili v zagovor sterilizacije. V diskusiji je profesor pravne fakultete Maklečev svaril pred prenapetostjo in pred pretiravanjem naravnih, opozarjajoč zlasti na možnost zlorabe iz rasnih, razrednih ali drugih ozirov, kar ni izključeno v dobi težkih socialnih promikanj. Dr. Božo Škerlj je v svojem odgovoru pojasnil, zakaj število manjvrednih stalno narašča: namesto nekdanjega prirodnega izbora je stopila današnja umetna zasčita z

zdravstvom in higieno. Posledica je — po njegovi sodbi, — da začajajo biološko manjvredni ogrožati narode.

Nerazčistično pa je ostalo vprašanje, ali more dati današnja medicina popolno gotovost glede določitve glabe »dedne snovi« v

Ali naj pošljemo bolne otroke na morje ali v gozdno hribovje?

Bili so časi, ko so zdravniki pošiljali malokrvne, jetične in bolnike s slabim tekom na morje, češ, da jih bosta tam milo podnebje in suhi zrak, ki veje ob obali, zanesljivo izlečila. Pošiljali so jih tja ne glede na letni čas in posamezne bolezn.

Šele pred kakšnimi 20 leti se je mnenje zdravnikov v tem oziiru začelo izpremenjati, ker so po dolgih izkušnjah vendar spoznali, da je treba v tem oziiru večje pozornosti in da ni vseeno kam pošiljamo bolnike, ali na morje ali v gozdne, gozdne pokrajine. Da prav tako ni vseeno, kdaj jih pošiljamo sem, kdaj tja.

V poljudnem zdravstvenem listu »Zdravje« v številki 3. iz leta 1933, očitamo članek, ki se glasi: »Ali naj gredo otroci k morju ali na gore«. Avtor tega član-

ka navaja mnenje dunajskega profesorja Mollia, ki pravi, da ni vseeno, kam otroke pošiljamo, če mu hočemo res koristiti, kajti podnebno draženje je v gorovju drugačno kakor ob morju. Ugotovili so, da se je nekaterim otrokom, ki so imeli usnesno bolezen in ki jim je še teklo iz ušes, ko so odšli, ob morju bolezen ponovila. Dalje ne smejo k morju otroci z odprtjo pljučno ali goltniško (jabolčno) tuberkulozo; prav tako ne otroci s prestanim vnetjem rebrene mrene, s tuberkulozno trebušno mreno in s še neozdravljeno pljučno tuberkulozo. Občinstvo tega ne ve, temveč obratno misli, da se bodo otroci s pljučno tuberkulozo ob morju popravili. Takšni otroci spadajo po zdravniških izkušnjah v gozdno aredogorje ali pa v gorovje obče. K morju ne smejo tudi vsi oni otroci, ki imajo srčno napako, motenje notranjega izločevanja, ki so bledečni ali imajo nastavke masti, ki se radi utrudijo in so ovehi. Vsi ti otroci se v gozdnih pokrajinah ali v gorovju bolje popravijo.

Pač pa je morje dobro za otroke z močno rahitido in s kronično sklepno tuberkulozo. Sploh morje na zdravljenje kostne tuberkuloze zelo ugodno vpliva. Dalje je morje ugodno v vseh primerih breztečnosti, za kar je seveda tudi gorovje dobro. V mnogih primerih je učinek približno isti in odločajo tudi zunanje okoliščine, možnost nastanitve itd. Zdravniki, ki odloči, kam naj otroke damo, mora dobro premisliti, preden kaj reče. Uspeh se mora javiti v tem, da so postali otroci na kraju zdravljenja ali odpočitka odporniški proti raznim infekcijam, zlasti proti kataralnim.

Tako piše »Zdravje«; tako namreč trdi profesor g. Moll. Pridjati pa bi morali še to dejstvo, da je nočni počitek v prijetno hladnih nočeh gozdnega sredogorja mnogo boljše kakor pa ob morju, kjer niso samo dnevi, temveč tudi noči v poletnem času čisto skozi dolgo dobo nezmožno vroče. Otroci kakor tudi odrasli se pote, spanje je površno in čisto prekinjeno. Da ima tako spanje za živce in sploh za organizem slabe posledice, je jasno. Kako drugače se odpočitajeta telo in duh v prijetno hladnih nočeh na gozdnih hribovskih gričih! Tudi zrak je tam vedno čist, pa naj veje severni ali južni veter, medtem ko je tako zvanj širokalo vreme ob morju skrajno neprijetno in nezdravo. Za malokrvno dečo s slabim tekom so poletni dnevi v gozdnem gorovju najbolj priporočljivi. Še bolj pa v bližini zdravilišča z zdravilno vodo, kakor je na primer Rogasica Slatina, ki ima poleg svojih zdravilnih vrelcev, ki vsebujejo razen zdravilnih plinov tudi mnogo železa. Vse to je v prid bledečim deci s slabo prebavo in slabim

tekom. Solca pa je tudi tu več ko dovolj in prav tako vode, da se mladina okopa. In koža tu prav tako počrni kdor to želi, čeprav za zdravlje rjava koža ni točno merilo.

Pred odhodom na počitnice je treba torej dobro premisliti, kje je za telo in živce v posameznih primerih bolje in koristnejše. Ni vse za vsakogar! Dr. F. K.

Vremensko poročilo

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativna vlaga, v %, 5. smer in brzina vetra, 6. oblakost 1—10, 7. padavine v mm, 8. vrsta padavin. Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo.

9. maja
Ljubljana 7, 769,3, 12,8, 91, mirno, 0, —, —; Maribor 7, 769,8, 12,0, 80, NW2, 1, 11,0 dež; Zagreb 7, 769,7, 14,0, 80, SE1, 3, 5,0, dež; Beograd 7, 767,8, 19,6, 50, ESE2, 5, —, —; Sarajevo 7, 768,4, 11,0, 90, mirno, 0, —, —; Skopje 7, 767,6, 14,0, 90, mirno, 3, 2,0, dež; Iz Splita, Kumbora, Raba in Visa ni depeš. Temperatura: Ljubljana 23,6, 11,8; Maribor 19,0, 11,0; Zagreb 24,0, 13,0; Beograd 26,0, 16,0; Sarajevo 22,0, 7,0; Skopje 21,0, 9,0; Split 26,0, —.

10. maja
Ljubljana 7, 770,3, 12,8, 87, mirno, 0, —, —; Maribor 7, 769,5, 14,0, 80, NW2, 3, —, —; Zagreb 7, 769,2, 16,0, 80, SSE1, 0, —, —; Beograd 7, 768,0, 17,0, 50, mirno, 2, —, —; Skopje 7, 767,3, 15,0, 70, mirno, 3, —, —; Split 7, 765,3, 19,0, 50, NE1, 0, —, —; Kumbor 7, 764,7, 22,0, 50, E vihar, 4, —, —; Rab 7, 767,1, 21,0, 40, NES, 2, —, —. Temperatura: Ljubljana —, 11,4; Maribor 23,3, 12,0; Zagreb 25,0, 14,0; Beograd 27,0, 7,0; Sarajevo 24,0, —; Skopje 24,0, 9,0; Split 27,0, 15,0; Kumbor —, 17,0; Rab —, 16,0.

Naročite — čitajte „LJUBLJANSKI ZVON“

V neizmerni žalosti naznanjamo, da nas je naš nepozabni očka, gospod

Jožef Noč

po dolgem mučnem trpljenju za vedno zapustil. Pogreb predraga pokojnika bo v petek 11. t. m. ob poln 5. na jeseniško pokopališče.

Hrušica-Ljubljana, 10. V. 1934.

Žalujoči rodbini
NOČ — inž. KOBAL.

Dosti denarja ima

— njen puder
pa stane
samo
NEKAJ
DINARJEV

Ona si lahko dovoli vsako drugo razkošje. Svoje najdražje — svojo polt, pa vendarle zaupa samo pudru Tokalon. Ona dobro ve, da z njo zneži ta puder razširjene znojnice in odstranjuje blek na licu, njeno kožo pa napravi lepo, nežno in baržunasto ter ji da na ta način divno prirodno polt. Puder Tokalon je edini puder, ki vsebuje peno smetane, ki je zmešana s pudrom na tačen način in ki omogoča trenutne učinke. Puder Tokalon se drži na licu štirikrat dalje od navadnega pudra i to pri vsakem vremenu, po dnevi ali zvečer in ob vseh prilikah. Znojjenje ne slabi njegovega delovanja in učinka. Tako lahko s pomočjo čistega pudra Tokalon dosežete lepo polt za nekaj dinarjev z jamstvom, ali pa se Vam denar vrne.

Naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, da je gospod

Alojz Šlaipah

BIVSI VELEPOSESTNIK, GOSTILNICA IN NAČ. GASILNEGA DRUŠTVA V VELIKI LOKI NA DOLENJSKEM

po dolgi mučni bolezni previden s tolažili sv. vere mirno v Gospodu zaspal dne 10. maja 1934.

Pogreb blagoga pokojnika bo 12. t. m. ob 1/2. uri popoldne iz železnice Dalmatinova ulica št. 5 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 10. maja 1934.

Žalujoči ostali.

Brez posebnega obvestila

Mali oglasi

Zasluzek

Beseda 1 Din. davek 2 Din. za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

znesek 17 Din.

Zelo poceni se obkroži

pri Preskerju

v Ljubljani. Sv. Petra s

sta št. 14. 103-6

V najem

Beseda 1 Din. davek 2 Din.

za šifro ali dajanje na

slova 5 Din. Najmanjši

znesek 17 Din.

Restavracijo

Beseda 1 Din. davek 2 Din.

za šifro ali dajanje na

slova 5 Din. Najmanjši

znesek 17 Din.

Sobe isče

Beseda 1 Din. davek 2 Din.

za šifro ali dajanje na

slova 5 Din. Najmanjši

znesek 17 Din.

Prazno sobo

Beseda 1 Din. davek 2 Din.

za šifro ali dajanje na

slova 5 Din. Najmanjši

znesek 17 Din.

Stanovanje

Beseda 1 Din. davek 2 Din.

za šifro ali dajanje na

slova 5 Din. Najmanjši

znesek 17 Din.

Dvosob. stanovanje

Beseda 1 Din. davek 2 Din.

za šifro ali dajanje na

slova 5 Din. Najmanjši

znesek 17 Din.

Kapital

Beseda 1 Din. davek 2 Din.

za šifro ali dajanje na

slova 5 Din. Najmanjši

znesek 17 Din.

Večji kapital

Beseda 1 Din. davek 2 Din.

za šifro ali dajanje na

slova 5 Din. Najmanjši

znesek 17 Din.

Košarska industrija

Beseda 1 Din. davek 2 Din.

za šifro ali dajanje na

slova 5 Din. Najmanjši

znesek 17 Din.

Prodaj

Beseda 1 Din. davek 2 Din.

za šifro ali dajanje na

slova 5 Din. Najmanjši

znesek 17 Din.

Komfortno stanovanje

Beseda 1 Din. davek 2 Din.

za šifro ali dajanje na

slova 5 Din. Najmanjši

znesek 17 Din.

Ljuba Jurković:

Beseda 1 Din. davek 2 Din.

za šifro ali dajanje na

slova 5 Din. Najmanjši

znesek 17 Din.

MALA KRALJICA NOČI

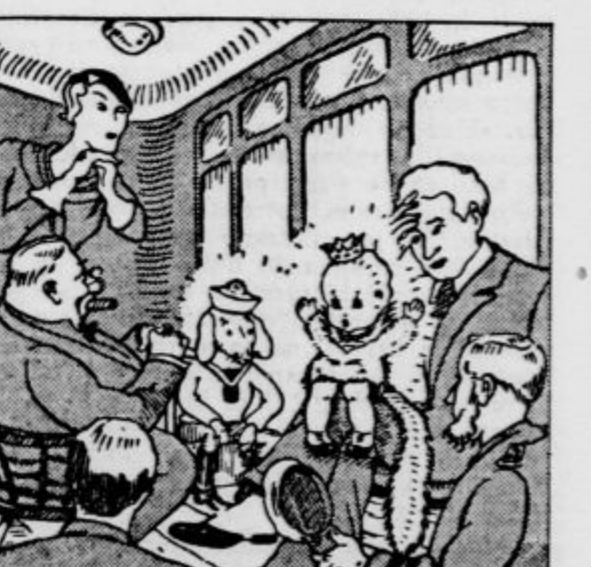
Beseda 1 Din. davek 2 Din.

za šifro ali dajanje na

slova 5 Din. Najmanjši

znesek 17 Din.

(Huzakral V. Muzal)

80
V zrakoplovu so se val začudili nepričakovanim gostom. Lili je pripovedovala goštem, šarik pa gospodom, kako je bilo. Val so strme poslušali pripoved; še pilot je pozabil svoje krmlilo, oblake in grozečo nevihto, ki jim je grozila.